

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการตรวจสอบตัวแปรทำนายทางสังคมวิทยาของการใช้สื่อทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยนำเสนอแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี และปัญหาสื่อทางเพศ

ตอนที่ 2 วิจัยรุ่น

ตอนที่ 3 ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการใช้สื่อทางเพศและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี และปัญหาสื่อทางเพศ

ความหมายของสื่อทางเพศ

มีผู้ให้ความหมายและนิยามของสื่อทางเพศไว้ดังนี้

อิทธิพล ปรีติประสงค์ (2546, หน้า 12) ให้ความหมายคำว่า สื่อทางเพศ หมายถึง การสื่อสารให้เข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับเพศ ทั้งนี้ไม่จำกัดลักษณะและวิธีการในการสื่อสารดังกล่าว โดยอาจจะอยู่ในรูปของ คำพูด ข้อความ ตัวอักษร ภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว เสียง ท่าทาง หรือ กิริยาอาการ ก็ได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของสื่อทางเพศ ดังนี้ Sexual (เชคชฺ'ซวล) adj. เกี่ยวกับเพศ, เกี่ยวกับเพศชายและเพศหญิง, เกิดขึ้นระหว่างเพศชายกับเพศหญิง, มีอวัยวะเพศ.

Media (มี'เดีย) n., พหูพจน์ของ Medium (ดู) -phr. (The Media, Mass Media สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แม็กกาซีน)

ดังนั้น Sexual Media (เชคชฺ'ซวล'มี'เดีย) หมายถึง สื่อที่เกี่ยวกับเพศ สื่อที่เกี่ยวกับเพศชายและเพศหญิง สื่อที่แสดงถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างเพศชายกับเพศหญิง หรือสื่อที่แสดงให้เห็นถึงอวัยวะเพศ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า สื่อทางเพศ หมายถึง ช่องทางการสื่อสารเรื่องเกี่ยวกับเพศ ทั้งนี้ ไม่จำกัดลักษณะและวิธีการในการสื่อสารดังกล่าว โดยอาจจะอยู่ในรูปของ ข้อความ ตัวอักษร ภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว เสียง ท่าทาง หรือกิริยาอาการก็ได้ ซึ่งสื่อเหล่านี้

จะปรากฏออกมาจากช่องทางการเผยแพร่หลากหลายรูปแบบ ได้แก่ หนังสือ วิดีโอ/วีซีดี/ดีวีดี ภาพยนตร์ การ์ตูน เกม อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ

ลักษณะของสื่อทางเพศ

อิทธิพล ปริติประสงค์ (2546, หน้า 12-14) กล่าวว่า สื่อทางเพศซึ่งปรากฏอยู่ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นมีอยู่ด้วยกัน 2 ลักษณะ กล่าวคือ

1. สื่อทางเพศที่มีเนื้อหาในเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือเป็นสื่อทางเพศที่มีเนื้อหาเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา เช่น การมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้อง การป้องกันตนเองจากการตั้งครรภ์ การรวมกลุ่มของเพศเดียวกัน การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ หรือสรีระวิทยา เป็นต้น โดยเว็บเพจที่เป็นสื่อทางเพศในเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นภาษาไทยนั้นมีอยู่ประมาณ 4,000 เว็บเพจ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

ก. จัดทำโดยภาคเอกชน กล่าวคือภาคเอกชนเป็นผู้ดำเนินการเอง เช่น <http://www.bababorbor.com> หรือ <http://www.doctorx.ksc.net> เป็นต้น

ข. จัดทำโดยภาครัฐ ภาครัฐเป็นผู้จัดทำเอง โดยไม่มีเอกชนเข้ามาเกี่ยวข้อง ยกตัวอย่างเช่น <http://www.mahidol.ac.th> หรือ <http://www.janenet.com>

2. สื่อทางเพศที่มีเนื้อหาเชิงไม่สร้างสรรค์ สื่อทางเพศในลักษณะนี้แบ่งได้ใน 2 ระดับ ความรุนแรง กล่าวคือ

ก. ระดับแรกคือ สื่อทางเพศในระดับที่มีการเผยแพร่อยู่ในสังคมไทยโดยไม่ได้ถูกห้ามอย่างเด็ดขาด สื่อทางเพศในกลุ่มนี้มักถูกนำมาเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ ในสังคมไทย อาทิ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร โทรทัศน์ เป็นต้น สื่อทางเพศในลักษณะนี้จะเป็นสื่อทางเพศที่มีลักษณะที่สังคมไทยยอมรับให้สามารถนำมาเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ เช่น ภาพ nude ภาพ naked เป็นต้น

ข. ระดับที่สองคือ สื่อทางเพศที่ต้องห้ามโดยศีลธรรมอันดีของสังคมไทย รวมทั้งฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย สื่อทางเพศชนิดนี้เป็นสื่อที่มีความรุนแรงในระดับที่สังคมไทยยอมรับให้มีการจัดทำเผยแพร่ไม่ได้ รวมทั้งสื่อทางเพศที่มีเนื้อหาเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กล่าวได้ว่าเป็นสื่อที่เป็นมลพิษทางวัฒนธรรม (Cultural Pollution) โดยสังคมไทยจัดว่าสื่อทางเพศชนิดนี้เป็นสื่อที่เรียกว่า “สื่อลามกอนาจาร” เว็บไซต์สื่อทางเพศในกลุ่มนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ กล่าวคือ

1. เว็บไซต์ที่เป็นแหล่งของการเผยแพร่สื่อทางเพศ ปัจจุบันเว็บไซต์ในกลุ่มนี้มีเป็นจำนวนมากทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

2. เว็บไซต์สื่อทางเพศล้วน ๆ เช่น www.thaisexstory.com, www.lhudloke.com เป็นต้น

3. เว็บไซต์สื่อทางเพศแบบแอบแฝง เป็นเว็บไซต์ที่โดยเนื้อหาหลักแล้วไม่ใช่เรื่องของสื่อทางเพศที่ไม่สร้างสรรค์ แต่มีช่องทางที่ทำให้ผู้ใช้สามารถใช้ช่องทางเหล่านั้นในการเป็นแหล่งของสื่อทางเพศที่ไม่สร้างสรรค์ เช่น การเผยแพร่ภาพลามกอนาจารของตนเองผ่านทางเว็บไซต์ที่มีบริการให้พื้นที่ในการเก็บรูป ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีของเว็บไซต์

<http://album.keepalbum.com/cover/zooz.php3?pn=&id=&c=&aid=66464&act=&pid=&fcats=&bv> หรือ กระดานข่าว (Bulletin Board System: BBS) ซึ่งผู้เข้าใช้บริการจะอาศัยช่องทางในการเข้าไปใช้พื้นที่ดังกล่าวในการเผยแพร่สื่อทางเพศในเชิงไม่สร้างสรรค์ ยกตัวอย่างเช่น การค้าประเวณีผ่านทางกระดานข่าวของ www.sanook.com หรือ <http://www.keepalbum.com> เป็นต้น

4. เว็บไซต์ที่เป็นแหล่งของการให้พื้นที่ในการเก็บสื่อทางเพศในเชิงไม่สร้างสรรค์ โดยเฉพาะ ในบางครั้งเว็บไซต์สื่อทางเพศนั้นอาจจะเก็บข้อมูลบางส่วนไว้ที่เว็บไซต์อื่น เว็บไซต์สื่อทางเพศดังกล่าวเป็นเพียงทางผ่านของข้อมูลเท่านั้น เวลาที่ผู้ใช้เข้ามาใช้บริการผ่านทาง Web Browser หลังจากนั้นก็จะมีการส่งต่อข้อมูลไปยัง Web Server ที่เก็บข้อมูลซึ่งจะอยู่ที่อีกเว็บไซต์หนึ่งที่ให้บริการโดยเฉพาะ ทำให้ข้อมูลในส่วนที่เป็นเนื้อหาของสื่อทางเพศที่ไม่สร้างสรรค์นั้น ไม่ได้บรรจุอยู่ในเครื่องเครือข่ายของตน โดยมากเว็บไซต์ในกลุ่มที่ให้บริการนี้จะมี Server อยู่ในต่างประเทศ เช่น www.palmpalaza.com ซึ่งในส่วนของการกระดานข่าวนั้น จะมีผู้เข้ามาใช้บริการ (User) ทำการโพสต์ (Post) สื่อทางเพศในเชิงไม่สร้างสรรค์ในหลายลักษณะ โดยข้อมูลในส่วนที่เป็นเนื้อหาที่ผู้เข้ามาใช้บริการทำการโพสต์นั้น จะถูกนำไปเก็บไว้ที่ Server ของเว็บไซต์ในต่างประเทศ

ประเภทของสื่อทางเพศ

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, วิทยาลัยการศึกษาทางไกลอินเทอร์เน็ต (2547) ได้อธิบายและจำแนกสื่อลามกอนาจารออกได้หลายประเภทดังนี้

1. สื่อลามกทางอินเทอร์เน็ต มีตั้งแต่ภาพโป๊เปลือย ภาพอวัยวะเพศ ภาพร่วมเพศ ภาพการร่วมเพศแบบเคลื่อนไหว ปราบปรามได้ยากมาก ต้องอาศัยการติดตามอย่างใกล้ชิด และอาศัยเครื่องมือที่ทันสมัยในการสกัดไม่ให้เข้ามาเผยแพร่ได้
2. สื่อลามกประเภทภาพยนตร์ วีดีโอ และวีซีดี ที่มีอยู่มากมาย และหาซื้อได้โดยง่ายทั่วไป
3. สื่อลามกประเภทสิ่งพิมพ์ มีแบบที่มีทั้งภาพและเรื่องราวการร่วมเพศ โดยปกหนังสือจะมีรูปภาพในลักษณะที่โป๊ หรือเป็นแบบการ์ตูนที่ลอกมาจากญี่ปุ่นทั้งหมด เนื้อหาภายในเป็นเรื่องราวลามกร่วมเพศและมีภาพประกอบ
4. สื่อลามกประเภทแพร่หลายทางหน้าจอมือถือ

อันนา กุสียารังสิต (2550) ได้แบ่งแยกประเภทของสื่อทางเพศไว้ดังนี้

สื่อซีดี สื่อประเภทนี้มีการแพร่กระจายสู่ประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ง่ายขาย ด้วยราคาที่
ไม่แพงจนเกินไปและหาซื้อได้ง่าย ภาพยนตร์ต่าง ๆ ที่ฉายในโรงภาพยนตร์ได้นำมาเผยแพร่ใน
รูปแบบของแผ่นซีดี และดีวีดี เนื้อหาที่น่าเสียดายมักจะโดนเซ็นเซอร์จากหน่วยงานภาครัฐ ทำให้
ผู้บริโภคเลือกซื้อแผ่นภาพยนตร์เถื่อนที่มีราคาถูก และไม่มีการเซ็นเซอร์ อีกทั้งยังมีการนำเสนอ
เรื่องราวการมีเพศสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งประเภทถ่ายภาพยนตร์ด้วยความเต็มใจ และการ
ถ่ายภาพยนตร์ด้วยความไม่เต็มใจ เช่น การแอบถ่าย และการข่มขืน นอกจากนี้ ได้มีการนำเสนอ
ภาพยนตร์การมีเพศสัมพันธ์แบบพิสดาร เช่น การมีเพศสัมพันธ์ระหว่างคนกับสัตว์ เป็นต้น

สื่อหนังสือพิมพ์ การนำเสนอข่าวสารต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์เพิ่มปริมาณทั้งข่าว
อาชญากรรมที่มุ่งเน้นข่าวที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศเป็นหลัก อาทิ ข่าวการข่มขืนประเภทต่าง ๆ
ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคุ้นเคยและชินกับเรื่องดังกล่าว นอกจากนั้น การนำเสนอภาพนักร้อง
นักแสดงสวมใส่เสื้อผ้าน้อยชิ้นที่ปรากฏในหน้าบันเทิง รวมทั้งหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ในวัน
เสาร์หรืออาทิตย์ ทำให้มีผู้หญิงบางกลุ่มได้เลียนแบบการแต่งกายดังกล่าว เพราะเห็นว่าเป็นความ
ทันสมัย ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการกระตุ้นให้ผู้ชายมีความต้องการทางเพศมากขึ้น อาจนำไปสู่
การประกอบอาชญากรรมได้

สื่อนิตยสาร ภาพหน้าปกหรือแม้แต่ภาพโฆษณาสินค้าภายในเล่มของนิตยสาร มุ่งเน้น
การสื่อสารด้านเพศเป็นหลัก โดยเน้นสรีระของผู้หญิงเป็นจุดขายของหนังสือแทบทั้งสิ้น สื่อปฏิทิน
ที่แจกในเทศกาลปีใหม่ซึ่งมีการถ่ายภาพนางแบบอย่างวาบหวิวเป็นภาพประกอบปฏิทิน มักจะ
ปรากฏในสินค้าประเภทสุรา เครื่องดื่มชูกำลัง และรถยนต์

สื่อโทรทัศน์ การแสดงของนักแสดงยุคใหม่ที่ต้องการความสมจริงในการนำเสนอ
เนื้อหา เช่น ฉกรรจ์ต่าง ๆ นอกจากนั้น การแต่งกายล่อแหลมของนักแสดง เช่น การใส่เสื้อคอกเล็ก
การใส่กางเกงหรือกระโปรงที่สั้นมาก เพื่ออวดรูปร่างของนักแสดงหญิง เป็นการกระตุ้นความ
ต้องการทางเพศให้กับผู้ชมที่เป็นผู้ชายได้ ซึ่งการแต่งกายและการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดค่านิยม
ใหม่ในสังคมไทยที่แทรกซึมเข้ามาทดแทนวัฒนธรรมการแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อยของคนในสังคม

สื่อภาพยนตร์ เป็นสื่ออีกประเภทหนึ่งที่มีการนำเสนอจากเรื่องต่าง ๆ และมีการดำเนิน
เรื่องราวด้วยความสมจริง ทำให้นักแสดงทุกคนต้องกล้าแสดงบทบาทอย่างสมจริง โดยนักแสดง
ทุกคนนั้นมีความมุ่งหวังที่จะก้าวสู่ความเป็นมืออาชีพในเวทีการแสดงระดับโลก ทำให้หน่วยงานที่
ดูแลด้านการเซ็นเซอร์ภาพยนตร์ต้องทำงานอย่างหนัก เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาพยนตร์
ทุกเรื่องที่จะนำเผยแพร่สู่ประชาชน หากมีเนื้อหาหรือฉากตอนใดที่ไม่เหมาะสมจึงต้องมีการ

เช่นเซอร์จอนันน์ ๆ ไป เพราะสื่อภาพยนตร์เป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมมาก สื่อประเภทนี้นำเสนอได้ทั้งภาพและเสียงจนทำให้มีความน่าเชื่อถือมาก

สื่อการ์ตูน หนังสือการ์ตูนเป็นสื่ออีกประเภทหนึ่งที่นำเสนอเนื้อหาที่เข้าข่ายลามกอนาจารมาเป็นเวลานาน เป็นสื่อที่เข้าถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นส่วนใหญ่ มีการนำเสนอภาพและเนื้อหาที่เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร อาทิ การ์ตูนญี่ปุ่นจะมีการนำเสนอเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนในระดับมัธยมต้น ทำให้เด็กและเยาวชนที่ได้บริโภคสื่อดังกล่าว อาจเกิดพฤติกรรมเลียนแบบเนื้อหาและวิธีการในหนังสือได้ ทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมามากมาย

สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อที่มาพร้อมกับความเจริญทางเทคโนโลยีที่ใช้งานได้อย่างง่ายดายเพียงการเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์เข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเท่านั้น แต่เป็นสื่อที่ยากและมีความซับซ้อนแก่การตรวจสอบรูปแบบ และเนื้อหาที่นำมาเผยแพร่อย่างมาก สื่อมีลัทธิเดียวที่มีทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงพร้อม ๆ กัน อย่างอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อสำคัญที่กระตุ้นให้ผู้บริโภคเลือกเสพสื่อลามกอนาจารเพิ่มมากขึ้น รูปแบบของสื่อลามกอนาจารที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ได้แก่ หนังสือ นิตยสาร การ์ตูน ปฏิทิน ภาพยนตร์ โทรทัศน์ คลิปวิดีโอ การสนทนาผ่านอินเทอร์เน็ต (Chat) ที่มีการสนทนาเรื่องเพศแบบ 1 ต่อ 1 และเป็นปาร์ตี้เว็บแคมผ่านโปรแกรมต่าง ๆ มีการล่อลวงให้ไปพบกันและมีเพศสัมพันธ์แบบ 1 ต่อ 1 และแบบเช็กส์หมู่ (สวิกิ้ง) ทั้งโดยเต็มใจ และโดนข่มขืน อาจมีการแอบถ่ายวิดีโอเก็บไว้ แล้วนำมาเผยแพร่ทางสื่ออินเทอร์เน็ต หรือการนำไปขายเป็นแผ่นซีดี การเปิดสายเช็กส์โฟน ไปจนกระทั่งการค้าประเวณี สื่อนี้เป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนได้หลากหลายกลุ่มทั่วทุกมุมโลก ซึ่งร้อยละ 50 ของผู้บริโภคทั้งหมดเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนที่อ่อนไหวและง่ายต่อการจูงใจ

สื่อเกม เกมเป็นสื่ออีกประเภทหนึ่งที่เข้าถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ดี ทุกวันนี้เกมได้พัฒนารูปแบบไปมากจากที่เคยเป็นเกมแบบเล่นคนเดียวในเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล กลายเป็นเกมออนไลน์ที่คนทุกเพศ ทุกวัย สามารถเข้าไปเล่นเกมร่วมกันผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ รูปแบบของเกมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างเกมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศมากมาย เช่น เกมข่มขืนผู้หญิง เกมลวนลามผู้หญิง เกมจีบผู้หญิงแล้วมีเพศสัมพันธ์ ด้วยฉากและเนื้อหาของเกมที่มีความสมจริง ทำให้ผู้เล่นเกมเกิดจินตนาการไปต่าง ๆ นานา และเกิดอาการติดเกมออนไลน์อย่างถอนตัวไม่ขึ้นได้ นอกจากนั้นเกมออนไลน์ยังได้พัฒนาให้มีการสนทนาระหว่างผู้เล่นเกมเหล่านั้น ทำให้เกิดช่องทางใหม่ในการสื่อสารเรื่องเพศที่อาจก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเหล่านั้นเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

สื่อโทรศัพท์เคลื่อนที่ เครื่องมือสื่อสารที่เข้าถึงประชาชนแทบทุกคนในประเทศไทย ที่มีการเผยแพร่เนื้อหาและรูปภาพลามกอนาจารได้อีกช่องทางหนึ่ง เช่น การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่าน

โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Wap GPRS) ที่สามารถท่องโลกอินเทอร์เน็ตที่เต็มไปด้วยสื่อลามกอนาจารได้อย่างง่ายดาย การส่งข้อความและรูปภาพ (MMS และ SMS) ลามกอนาจารต่าง ๆ ระหว่างกัน รวมไปถึง เซ็กซ์โฟน (Sexphone) การพูดคุยเรื่องเพศผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า สื่อทางเพศที่พบเห็นในปัจจุบันมีหลากหลายประเภท คือ สื่อทางเพศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปของ หนังสือโป๊ นิตยสาร และหนังสือการ์ตูน สื่อทางเพศประเภทภาพยนตร์ในรูปของ วิดีโอ วีซีดี และดีวีดี สื่อทางเพศประเภทอินเทอร์เน็ตในรูปแบบของเว็บไซต์ต่าง ๆ สื่อทางเพศประเภทโทรศัพท์มือถือในรูปของภาพโป๊ และคลิปวิดีโอ สื่อทางเพศประเภทเกมในรูปแบบออนไลน์และออนไลน์

ปัญหาสื่อทางเพศ

ชั้นฤทัย กาญจนะจิตรา และคณะ (2548) ได้อธิบายถึงเรื่องเพศและสื่อทางเพศไว้ว่า ปัจจุบันสังคมไทยมีข่าวและคดีภัยทางเพศในสังคมพุ่งสูงขึ้นอย่างน่าตกใจ เกิดกรณีสื่อโป๊หลากหลายรูปแบบ ถูกนำเสนอต่อสาธารณะทั้งในแง่ของความเป็นห่วงต่อสถานการณ์ เช่น เรื่องโทรศัพท์มือถือที่สามารถใช้เป็นเครื่องส่งรูปโป๊ได้ เพลงที่มีเนื้อหาโป๊ ๆ การ์ตูนโป๊ และเว็บไซต์โป๊ และในแง่ของความแพร่หลายเข้าถึงได้ง่ายของสื่อโป๊ เช่น หนังสือปกขาว วิดีโอโป๊ และหนังสือโป๊ รวมถึงการตีพิมพ์รูปโป๊เปลือยในนิตยสารและหนังสือพิมพ์รายวันที่ทำกันเป็นประจำและจากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าถึงสื่อลามกจนกลายเป็นความเคยชิน ส่งผลกระทบท้ายเป็นวงกว้าง และพฤติกรรมเลียนแบบที่กลายมาเป็นอาชญากรรมทางเพศนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการขาดการควบคุมสื่อลามกอนาจารต่าง ๆ และเป็นที่น่าหวั่นใจมากยิ่งขึ้นเมื่อพบว่า ผู้ที่ตกอยู่ในอิทธิพลสื่อโป๊รุนแรง ก็คือเด็ก ๆ ที่ยังขาดวิจารณญาณ จนกลายเป็นทั้งผู้ต้องหาและผู้ถูกกระทำในเวลาเดียวกัน และเป็นที่น่าสนใจว่าสื่อต่าง ๆ ที่นำเสนอเรื่องราวที่เป็นไปในทิศทางโป๊เปลือย มักปฏิเสธว่าไม่ส่วนในการทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบในวัยรุ่นและเยาวชน โดยอ้างว่าเด็กและวัยรุ่นสมัยนี้คิดเองเป็น รู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด นอกจากนี้ด้านจุดขายส่วนหนึ่งของภาพยนตร์ปัจจุบันอยู่ที่ความโป๊เปลือยของนักแสดงหรือการแสดงฉากรักที่เร้าร้อน มีการนำเสนอเรื่องราวศิลปะบันเทิงเชิงการมรณมาแสดงในที่สาธารณะ ยิ่งกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นของคน ทำให้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ทุกเพศทุกวัยจำนวนมากต้องจ่ายเงินเพื่อตอบสนองสิ่งเร้านี้ และในปัจจุบันมีการลงทุนทำหนังสือโป๊ในรูป “วีซีดี” ที่ดาราชายหญิงใจกล้าร่วมแสดงโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม จนกลายเป็นปัญหาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “คดีข่มขืน” โดยผู้ต้องขังส่วนใหญ่อ้างว่า “เกิดอารมณ์ค้างจากการดูหนังโป๊” การโฆษณาในนิตยสารหลายเล่มมีภาพผู้หญิงเปลือยเปล่าโพสท่าเข้ายวน และมีการโฆษณาในเชิงคำประณามร่วมด้วย แม้แต่หนังสือพิมพ์รายวันก็ต้องนำดาราสาวโชว์ความเซ็กซี่ขึ้นปกหนังสือพิมพ์

ในวันสุดสัปดาห์ หรือหนังสือพิมพ์ก็หาบางฉบับที่มีโฆษณาเรื่องเพศและการค้าประเวณีแอบแฝง และสื่อที่กำลังเป็นภัยเงียบต่อเยาวชนไทยอีกชนิดหนึ่งคือหนังสือ “การ์ตูนญี่ปุ่น” ที่มักมีเรื่องราว รักโรแมนติก และที่มากไปกว่านั้นก็คือ ในบางครั้งเนื้อเรื่องและภาพประกอบนั้นเกี่ยวข้องกับ “การร่วมประเวณี”

ในด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับภาพโป๊ และสื่อลามกมีความเจริญล้ำหน้า มีการนำเสนอภาพโป๊ที่ทันสมัย เช่น เช็กส์ผ่านเน็ต จากการสำรวจเว็บไซต์โป๊ที่เป็นเว็บไซต์หลัก 10 แห่งของประเทศไทย พบว่าจะนำไปสู่เว็บไซต์โป๊ประมาณ 1,000 เว็บไซต์ที่ผู้เล่นอินเทอร์เน็ตสามารถเข้าไปดูภาพโป๊เปลือย การร่วมเพศ และส่งภาพโป๊ของตัวเองหรือผู้อื่นในลักษณะแอบถ่ายให้ผู้ที่นิยมชมชอบเข้าไปดูตลอดเวลา รวมทั้งสามารถสั่งซื้อหนังสือแผ่นโป๊ และอุปกรณ์เครื่องเล่นการมีเช็กส์ นอกจากนี้ ยังมีโปรแกรมพูดคุยสดถูกนำมาเป็นเครื่องเชิญชวนหรือขายบริการทางเพศหรือเช็กส์ผ่านมือถือ ผู้ใช้นั้นสามารถถ่ายรูปโป๊เปลือยของตนเองเก็บไว้ดูได้ทุกขณะ หรือดาวน์โหลดภาพโป๊หรือคำพูดที่ส่งไปในทางที่ลามก เช็กส์เว็บแคม เทคโนโลยีสื่อสารที่เชื่อมต่อกล้องวิดีโอ และอินเทอร์เน็ตเข้าด้วยกัน ทำให้สามารถพูดคุยกันเห็นภาพอวัยวะต่าง ๆ ถูกนำมาใช้เพื่อถ่ายทอดการเปลื้องผ้าโชว์ เรือร่วง สำเร็จความใคร่ ให้อีกฝ่ายหนึ่งดูด้วยความสมัครใจ หรือเก็บค่าดูโดยโอนเงินผ่านบัญชีธนาคาร รวมทั้งสามารถดูภาพเคลื่อนไหวโดยผ่านบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ที่เรียกว่า เช็กส์เอ็มเอ็มเอส (Sex Multi-Media Service)

ชั้นฤทัย กาญจนะจิตรา (2548, หน้า 62 อ้างอิงจาก สมชาย จักรพันธ์, 2548, หน้า 62) อธิบายสาเหตุของปัญหาวัยรุ่นว่า วิกฤตวัยรุ่นส่วนหนึ่งมาจาก “สื่อ” ที่ทำให้การรับรู้ของวัยรุ่นกว้างไกลขึ้น แต่ “เช็กส์” เรื่องเดียว ก็มีการนำเสนอแบบพิสดาร ชีตติขยกันเกลื่อนเมืองหาซื้อง่าย สะท้อนให้เห็นว่า โอกาสในการเข้าถึงสื่อลามกของวัยรุ่นสมัยนี้ทำได้ง่ายขึ้นและปัญหาส่วนหนึ่งมาจาก “ระบบครอบครัว” พ่อแม่คนไทยอายุ ไม่ค่อยสอนลูกในเรื่องเพศศึกษา เด็กเลยต้องไปเรียนรู้จากเพื่อน ไม่ควรมองว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องเสียหาย จนเด็กต้องไปแอบทำ แต่ควรมีวิธีการสอน เพราะแม้แต่อนุบาลเดี๋ยวนี้ก็งูมมือกันเข้าห้องน้ำแล้ว เพราะต้องการเลียนแบบผู้ใหญ่

ชั้นฤทัย กาญจนะจิตรา (2548, หน้า 62 อ้างอิงจาก ทวีศิลป์ วิษณุโยธิน, 2548, หน้า 62) กล่าวถึงโฆษณากรมสุขภาพจิตได้ให้ข้อสังเกตว่า ปัญหา “เด็กติดเช็กส์” ยังไม่พบข้อมูลในเชิงตัวเลขที่ชัดเจน อีกทั้งปัญหานี้ไม่ได้เป็นไปในลักษณะรุนแรง แต่การเสนอข่าวทำให้มองว่ารุนแรง และได้ให้ความเห็นเพิ่มสรุปว่า การมีเช็กส์เป็นเรื่องที่ดีที่เขามีความต้องการทางเพศ แสดงว่าเขาพัฒนาถูกทาง เป็นภาวะปกติ แต่ที่สำคัญคือจะอย่างไรให้เขามีเช็กส์ในวัยอันควร ปัญหานี้เพิ่มมากขึ้นเพราะสภาพสังคมตอนนี้เป็นแบบครอบครัวเดี่ยวเป็นส่วนใหญ่ จึงเปิดโอกาสให้เด็กเป็นอิสระอยู่ตามหอพัก ไกลหูไกลตา และขาดความยับยั้งชั่งใจเนื่องจากการเข้าถึงองค์ความรู้ใน

ปัจจุบัน ทำได้ง่ายและรวดเร็ว โดยอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างอินเทอร์เน็ต แต่กลับถูกใช้อย่างผิด ๆ โลกแห่งความรู้จึงเต็มไปด้วยเว็บไซต์ลามก การล่อลวงทางเพศ ความรุนแรง ด้วยเด็กและเยาวชนเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง สื่อที่เข้าถึงง่ายและสะดวกจึงเป็นที่สนใจ และยากที่จะปิดกั้นความอยากรู้อยากเห็นของเขาได้ ด้วยประสบการณ์ที่น้อยเด็กและเยาวชนจึงตกเป็นเหยื่อของเรื่องเหล่านี้ได้ง่าย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (2549, หน้า 23-24 อ้างอิงจากสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2548, หน้า 25) ได้สำรวจความคิดเห็นเรื่อง “การใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กไทย” ที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,464 คน ผลการสำรวจพบว่า มีเด็กอายุไม่ถึง 12 ปี ใช้อินเทอร์เน็ตถึง 20.8 % อายุ 13-15 ปี ใช้นามากที่สุดถึง 43.5 % โดยเด็กที่อายุน้อยที่สุดที่เริ่มใช้คือ 5 ขวบ ในด้านสถานที่นั้น สถานศึกษาคือสถานที่ ๆ เด็กใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด รองลงมาคือบ้านและร้านอินเทอร์เน็ต โดยนิยมเล่นในช่วงเวลา 20.01 – 24.00 น. นอกจากนี้นักกลุ่มตัวอย่าง 85.4 % เคยพูดคุยกับคนแปลกหน้าทางอินเทอร์เน็ตซึ่ง 28.5 % พูดคุยเรื่องเพศกัน และผู้หญิงประมาณ 2 คน ใน 100 คน จะนัดเจอกับคนแปลกหน้าที่รู้จักทางอินเทอร์เน็ตทุกครั้ง โดยคิดเป็น 1.9 % และ 13.2 % ระบุว่าความรู้สึกกันบนโลกออนไลน์นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์กัน โดยมีทั้งที่เป็นอย่างเต็มใจ 37.6 % ไม่เต็มใจ 24.8 % และไม่แน่ใจ 37.6 % ดังนั้น เด็กที่ตอบว่าไม่เต็มใจและไม่แน่ใจซึ่งรวมกันแล้วมีถึง 62.4 % จึงอาจถูกข่มขืนหรือถูกล่อลวง เด็ก 15.7 % ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยเรียนระบุว่าเคยใช้อินเทอร์เน็ตในการประกาศหาคู่ขณะที่ 45.6 % เล่นเกมออนไลน์ที่ไม่เหมาะสม เช่น เกมเปลื้องผ้า 7.4 % เกมคักคุดหญิงสาว 5.3 % อีกทั้งมีการเข้าไปในเว็บที่มีเนื้อหารุนแรง เช่น ฆาตกรรม 56.2 % ฆ่าตัวตาย 32.1 % เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ 23.8 % และทำระเบิด 16.4 %

สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ (2550) ได้กล่าวถึงการสำรวจจำนวนเว็บไซต์ที่เกี่ยวกับเว็บลามกพบว่า ในปัจจุบันมีมากกว่า 106 ล้านเว็บ สำหรับจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในไทยโดยกลุ่มที่มีอัตราการเติบโตสูงสุดคือ กลุ่มเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และจากผลการสำรวจในต่างประเทศยังระบุว่า 1 ใน 5 ของเด็กที่เล่นแซทรูม (ห้องสนทนา) เคยถูกชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์ 25 % ของเด็กที่ถูกชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์ถ้าจะบอกพ่อแม่ 9 ใน 10 ของเด็กอายุ 9-16 ปี เคยดูสื่อลามกในอินเทอร์เน็ต ในประเด็นของชื่อเว็บไซต์นั้น ชื่อที่น่าจะปลอดภัยสำหรับเด็กในการค้นหาด้วย Search Engine นั้น กลับนำไปสู่เว็บไซต์ลามก เช่น Disney, Action man, Barbie, Pokemon, Alice, My Little Pony

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ทฤษฎีการเปิดกว้างและการปิดกั้นทางสังคม (The Theory of Broad and Narrow Socialization) ซึ่งอาร์เน็ตท์ (Arnett, 1995) เป็นผู้พัฒนาทฤษฎีนี้และได้อธิบายว่า 7 กลุ่มที่เป็นตัวแทนทางสังคมประกอบด้วย เพื่อน ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สื่อ ระบบกฎหมาย และระบบความเชื่อทางวัฒนธรรม ในบางวัฒนธรรมตัวแทนทางสังคมเหล่านี้ทำหน้าที่นำเสนอความแตกต่างในสิทธิและเสรีภาพของบุคคล รวมถึงการแสดงออกของแต่ละบุคคล ซึ่งกรณีนี้เรียกว่าการเปิดกว้างทางสังคม อย่างไรก็ตามในบางวัฒนธรรมก็ยังมีกรอบบังคับให้เชื่อฟัง และกำหนดกฎเกณฑ์ จำกัดขอบเขตในสิทธิและเสรีภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งในกรณีเช่นนี้เรียกว่าการปิดกั้นทางสังคม

ทฤษฎีกลุ่มสังคม (Social Categories Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวไว้ว่าบุคคลที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายกันจะแสดงพฤติกรรมการสื่อสารคล้ายคลึงกัน พฤติกรรมการสื่อสารนี้ได้แก่ การเปิดรับสื่อ ความพอใจในสื่อ และอุปนิสัยการใช้สื่อร่วมกัน เป็นต้น สำหรับลักษณะทางสังคมที่สำคัญนั้น ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ เชื้อชาติ ศาสนา อายุ เพศ ฯลฯ

ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relations Theory) เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้รับสารกับบุคคลอื่นในสังคมในลักษณะของกลุ่มปฐมภูมิ หรือกลุ่มทุติยภูมิ โดยกลุ่มปฐมภูมิซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในหมู่เพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงาน หรือสมาชิกในครอบครัว และวงศาคณาญาติจะมีอิทธิพลต่อผู้รับสารมากกว่ากลุ่มทุติยภูมิซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความใกล้ชิดน้อยกว่า ข่าวสารต่างๆ ที่ได้รับจากสื่อมวลชนมักจะถูกรับรู้หรือตีความโดยมีอิทธิพลของกลุ่มหรือบุคคลในกลุ่มเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ เช่น การที่ปัจเจกบุคคลจะเชื่อข่าวสารจากโฆษณาใดหรือไม่ นั่นก็จะได้รับอิทธิพลจากการปรึกษาหารือไต่ถามเพื่อนฝูงหรือผู้ใกล้ชิด อิทธิพลที่มีผลต่อการรับรู้ข่าวสารในลักษณะนี้เราเรียกว่า “อิทธิพลของบุคคล” (Personal Influence) ซึ่งในงานวิจัยเรื่องการตรวจสอบตัวแปรทำนายทางสังคมวิทยาของการใช้สื่อทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนี้ ได้ใช้ทฤษฎีการเปิดกว้างและการปิดกั้นทางสังคม (The Theory of Broad and Narrow Socialization) ของอาร์เน็ตท์ (Arnett, 1995) เป็นหลัก

ตอนที่ 2 วิธีรุ่น

ความหมายของคำว่า “วัยรุ่น”

คำว่า “วัยรุ่น” ในภาษาอังกฤษคือ Adolescence ซึ่งมาจากคำภาษาละตินว่า Adolescere แปลว่า พัฒนาการสู่ความเจริญเติบโตพ้นจากความเป็นเด็กหรือการก้าวไปสู่วุฒิภาวะ (To Grow into Maturity) สุชา จันทรเฒ (2529) ให้ความหมายของวัยรุ่นว่า คือวัยที่สิ้นสุดความเป็นเด็ก

เป็นวัยที่เป็นสะพานไปหาวัยผู้ใหญ่ ไม่มีเส้นชัดเจนที่แน่นอนว่าเริ่มเมื่อใดและสิ้นสุดวัยเมื่อใด แต่เรากำหนดเอาความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและรูปร่างเป็นสำคัญ และถ้าหากจะกำหนดลงไปว่าเริ่มเมื่อใดก็คือ เด็กหญิงเริ่มมีประจำเดือน (Men-Struation) ส่วนเด็กชายเริ่มตอนที่มือสุจิ (Sperm)

ชลีพร เชวงศักดิ์โสภาคย์ (2541) ได้อธิบายความหมายของวัยรุ่นไว้ว่า “วัยรุ่นเป็นวัยของการพยายามหาเอกลักษณ์ของตนเอง โดยจะพยายามค้นหาความสามารถ ความต้องการ ที่แท้จริงของตนในอนาคต การค้นหาเอกลักษณ์ของเด็กวัยรุ่นจะเป็นไปด้วยดีแค่ไหนขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้ที่เด็กได้รับมาตลอดระยะของการพัฒนาการ และโอกาสที่เด็กจะเป็นอิสระในการค้นหา ในสภาพแวดล้อม การมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม และกับกลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กวัยรุ่นรู้จัก ตนเองมากขึ้นและถ้าไม่มีปัญหาพัฒนาการแล้ว เด็กจะสามารถค้นหาตัวเองได้ในระยะวัยรุ่น ตอนปลาย”

กล่าวโดยสรุป วัยรุ่นเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่โดยจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคม

โดยทั่วไปแล้วจะแบ่งขั้นพัฒนาการของมนุษย์ออกตามลำดับอายุและวุฒิภาวะ ทั้งนี้เด็ก วัยรุ่นส่วนมากมีอายุ 12 – 21 ปี แต่ช่วงอายุดังกล่าวนี้มิได้ถือเป็นหลักตายตัวเสมอไป เนื่องจากเด็ก แต่ละคนจะเจริญเติบโตเข้าสู่วัยรุ่นไม่พร้อมกัน เด็กบางคนอาจเริ่มวัยรุ่นก่อนอายุที่กำหนด บางคน อาจถึงอายุวัยรุ่นหลังกำหนด อีกทั้งแต่ละสังคมยังกำหนดช่วงอายุของวัยรุ่นไว้แตกต่างกันด้วย นอกจากนี้ยังได้แบ่งอายุของวัยรุ่นออกเป็นช่วงๆ ดังต่อไปนี้

1. วัยรุ่นตอนต้น ตั้งแต่อายุ 13 - 15 ปี
2. วัยรุ่นตอนกลาง ตั้งแต่อายุ 15 - 18 ปี
3. วัยรุ่นตอนปลาย ตั้งแต่อายุ 18 - 20 ปี

อาจสรุปได้ว่า ช่วงอายุของวัยรุ่นนั้นแบ่งได้ 3 ช่วง คือวัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย โดยในการศึกษารั้วนี้ได้กำหนดช่วงอายุของวัยรุ่นดังนี้

1. วัยรุ่นตอนต้น มีอายุตั้งแต่ 13 – 15 ปี ซึ่งโดยทั่วไปจะมีการศึกษาอยู่ในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า
2. วัยรุ่นตอนกลาง มีอายุตั้งแต่ 16 - 18 ปี ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช. หรือเทียบเท่า
3. วัยรุ่นตอนปลาย มีอายุตั้งแต่ 19 - 21 ปี ศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา ปวส. หรือเทียบเท่า

พัฒนาการของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการและมีวิถีภาวะตามวัยที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของวัยเมื่อเทียบกับช่วงชีวิตช่วงอื่น เป็นวัยที่เด็กเผชิญกับปัญหาท้าทายในแทบทุกเรื่อง การเข้าใจพฤติกรรมของเด็กในวัยนี้จำเป็นที่จะต้องเข้าใจถึงพัฒนาการตามวัยของเขา ซึ่งหากวัยรุ่นมีพัฒนาการในแต่ละด้านดำเนินไปอย่างมีแบบแผน วัยรุ่นก็ย่อมมีสุขภาพกายและใจที่ดี พร้อมเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์

1. พัฒนาการทางกาย ซึ่งในเด็กผู้หญิงจะย่างเข้าสู่วัยรุ่นก่อนเด็กผู้ชายประมาณ 1-2 ปี โดยเฉลี่ยแล้วเด็กหญิงจะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นอายุ 12 ปีครึ่ง ส่วนเด็กชายจะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นเมื่ออายุ 14 ปี ในวัยนี้การเจริญเติบโตของลักษณะทางเพศจะเห็นได้ชัดและเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยเด็กหญิงจะมีประจำเดือน มีขนขึ้นบริเวณอวัยวะเพศและรักแร้ สะโพกและทรงอกขยาย ขณะที่เด็กชายจะมีการหลั่งน้ำอสุจิ มีขนขึ้นบริเวณอวัยวะเพศและรักแร้ ขนตามลำตัวและใบหน้าจะมากขึ้น มีหนวดเครา ไหล่ขยายกว้าง ลูกกระเดือกใหญ่ขึ้น มีการรัดตัวของกล้ามเนื้อไหล่ ต้นขาและน่องมาก เสียงแตกห้าว การทำงานอวัยวะภายในโดยเฉพาะต่อมไร้ท่อต่าง ๆ เช่น ต่อมไทรอยด์ ต่อมเพศ ซึ่งมีผลอย่างยิ่งต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการมนุษย์ได้ทำหน้าที่อย่างเต็มที่ โดยขับฮอร์โมนออกมาเพื่อกระตุ้นให้อวัยวะบางแห่งของร่างกายทำงานได้ดียิ่งขึ้น (ชาตวุฒิ กังวล, 2542)

2. พัฒนาการทางอารมณ์ ความเปลี่ยนแปลงและความเจริญเติบโตทางร่างกายทั้งภายในและภายนอกกระทบกระเทือนแบบแผนอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นและวัยรุ่น เด็กมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย สับสน อ่อนไหว มีความเข้มของอารมณ์สูง ไม่มั่นคง ระดับความเข้มของอารมณ์แต่ละอย่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพดั้งเดิมของเด็ก ขึ้นอยู่กับตัวเราที่ทำให้เด็กเกิดอารมณ์ เด็กแต่ละคนเริ่มแสดงกระบวนบุคลิกอารมณ์ประจำตัวออกมาให้ผู้อื่นทราบได้อย่างเด่นชัดแล้วในขณะนี้ เช่น อารมณ์ร้อน อารมณ์วิตกกังวล อารมณ์อ่อนไหวง่าย เจ้าอารมณ์ ขี้หงุดหงิด ฯลฯ มีความรู้สึกต้อยต่ำในแง่อะไร ฝ่ายตัวเด็กก็สามารถรู้และรับทราบได้ และจะยิ่งทวีขึ้นในระยะปลายวัยรุ่น บางคนเรียกลักษณะอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นว่าเป็นแบบพายุบูแคม (Storm and Stress) อารมณ์ที่เกิดกับเด็กวัยรุ่นนั้นมีทุกประเภท อาทิ รัก ชอบ โกรธเกลียด อิจฉา ริษยา ใ้อวด แง่ดี ถือดี เจ้าทิฐิ อ่อนไหวหลงใหล วุ่นวายใจ เห็นอกเห็นใจ สับสน หงุดหงิด ฯลฯ ไม่ว่าอารมณ์ประเภทใด มักมีความรุนแรง อ่อนไหวง่าย เปลี่ยนแปลงง่าย ควบคุมอารมณ์ยังไม่สู้ดี ไม่ค่อยเข้าระดับพอดี บางครั้งพลุ่งพล่าน บางครั้งเก็บกด บางคนมั่นใจสูง บางคราวไม่แน่ใจ บางคราวเห็นแก่ตัว บางคราวก็เห็นอกเห็นใจผู้อื่นเป็นพิเศษ บางครั้งยอมอะไรง่าย ๆ บางครั้งดื้อรั้นดิ่งด้นเอาแต่ใจตนเอง เพราะลักษณะอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นเป็นเช่นนี้ บุคคลต่างวัยจึงต้องใช้ความอดทนมากเพื่อจะเข้าใจและสร้างสัมพันธ์กับพวกเขาเนื่องจากเข้ากับบุคคลต่างวัยยาก เด็กวัยรุ่นจึงเกาะกลุ่มกันได้ดีมากเป็นพิเศษกว่าวัยอื่น ๆ เพราะเข้าใจและยอมรับกันและกันได้ง่าย อย่างไรก็ตามเด็กวัยรุ่นที่มี

พัฒนาการในวัยที่ผ่านมามีความดี ปรับตัวได้ดี ก็ไม่จำเป็นต้องมีสภาพของอารมณ์ที่สับสน หรือมีลักษณะเป็นพายุบูแคม หรือถ้ามีก็เป็นช่วงสั้นและไม่รุนแรง (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549)

3. พัฒนาการทางสังคม เนื่องจากวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ความคิดและอารมณ์ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในการเข้าสังคมด้วย ส่วนใหญ่วัยนี้ต้องการความเป็นอิสระ ทำตัวเหินห่างจากสมาชิกในครอบครัว แต่จะติดกลุ่มเพื่อน ความรู้สึกไว ไม่ชอบการรบกวนจากครอบครัว และจะเริ่มมีความสนใจในเพศตรงข้าม (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549)

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2549, หน้า 337-340) กล่าวว่าวัยนี้ให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมวัยมากกว่าในระยะวัยเด็กตอนกลาง เด็กจับกลุ่มกันได้นานแน่นแฟ้น และผูกพันกับเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น กลุ่มของเด็กไม่มีเฉพาะเพื่อนเพศเดียวกันเท่านั้น แต่มีเพื่อนต่างเพศเข้ามาสมทบด้วย เด็กที่สามารถเข้ากลุ่มได้ และมีกลุ่มในระยะวัยเด็กตอนกลางจะเข้ากับกลุ่ม และมีชีวิตทางสังคมที่สนุกสนานได้ดีกว่าเด็กที่ไม่สู้มีพัฒนาการดังกล่าวในช่วงวัยที่ผ่านมา เด็กเริ่มลดความเอาใจใส่กับบุคคลต่างวัย ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็กกว่า ระยะนี้จึงเริ่มต้นชีวิตกลุ่มที่แท้จริง (Gang Age)

การเปลี่ยนแปลงทางกายอย่างรวดเร็วและมากมายเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กรวมกลุ่ม เพราะสามารถร่วมทุกข์ร่วมสุขแก้ไขและเข้าใจปัญหาของกันและกันดีกว่าคนต่างวัย ซึ่งมีความคับอกคับใจต่างกัน กลุ่มยังสนองความต้องการทางสังคมด้านต่าง ๆ ซึ่งเด็กต้องการมากในระยะนี้ เช่น การเป็นบุคคลสำคัญ การต่อต้านผู้มีอำนาจ การหนีสภาพน่าเบื่อของบ้าน ฯลฯ เมื่อเด็กรวมกลุ่มเด็กจะสร้างกฎระเบียบ ภาษา ประเพณีประจำกลุ่ม เพื่อใช้เฉพาะสมาชิกของกลุ่มเท่านั้น และสมาชิกในกลุ่มทุกคนจำต้องประพฤติปฏิบัติตาม มิฉะนั้นแล้วอาจหมดสภาพการเป็นสมาชิกและต้องหากลุ่มใหม่ต่อไป

การรวมเป็นกลุ่มของเด็กเป็นไปโดยธรรมชาติ เด็กจะเลือกเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยไม่มีใครตั้งกฎเกณฑ์ไว้ให้ต้องทำ เช่น เป็นกลุ่มที่เข้าได้กับแนวโน้ม แบบบุคลิกภาพฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมของครอบครัวของตน ทั้งความสนใจ ค่านิยม สติปัญญา ความมุ่งหวังในชีวิต และอื่น ๆ บุคคลต่างวัยมีอิทธิพลในการเลือกกลุ่มและจับกลุ่มของเด็กไม่สู้มากนัก จึงกล่าวได้ว่ากลุ่มมีความสำคัญต่อชีวิตจิตใจและอนาคตของเด็กอย่างมากที่สุด ครอบครัวเริ่มมีอิทธิพลน้อยลง ฉะนั้นลักษณะชีวิตของกลุ่มจึงเป็นเครื่องชี้ชะตาชีวิตของเด็กในระยะวัยรุ่นและระยะผู้ใหญ่ ประดุจเดียวกับครอบครัวมีความสำคัญต่อการสร้างฐานชีวิตของบุคคลในระยะวัยทารกและวัยเด็กตอนต้น เด็กรู้สึกเป็นสุข ปลอดภัย และสบายใจในการเล่น เทียว เรียน กิน นอน ทำงานกับเพื่อนร่วมวัยมากกว่าปฏิบัติกิจดังกล่าวร่วมกับบุคคลต่างวัย ระยะวัยนี้พวกเขาสนใจบุคคลที่มีชีวิตจิตใจจริง ๆ มากกว่าเพื่อนในหนังสือ สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมวัยถึงความเข้มสูงสุดประมาณ

ระยะตอนกลางของวัยรุ่น การคบเพื่อนร่วมวัยเป็นพฤติกรรมสังคมที่สำคัญยิ่งต่อจิตใจของเด็กวัยรุ่น แต่การคบเพื่อนก็ย่อมมีทั้งคุณและโทษ เพื่อนอาจเป็นผู้ประทับประกอจิตใจของวัยรุ่นในยามทุกข์ร้อน ซึ่งแน่ว่าสิ่งมีประโยชน์ เพื่อนทำให้วัยรุ่นรู้สึกต่างคนต่างเป็นเจ้าของชีวิตของกันและกัน โลกนี้มีที่รักและมีผู้รักและอื่น ๆ แต่ในมุมกลับกัน เพื่อนก็อาจจะชักนำวัยรุ่นไปในทางเลื่อมลอบ ผู้เป็นอาชญากรวัยรุ่นมากมายในแทบทุกประเทศนั้น เมื่อค้นหาสาเหตุก็มักจะพบว่าปัจจัยหนึ่งเกิดจากเพื่อนชักจูง ประวัติเด็กวัยรุ่นตามสถานศึกษาที่เสียคน เสียเด็กไปโดยการต่าง ๆ เช่น เกเร ดิตยาเสพติดนั้น ล้วนมีสาเหตุสำคัญจากการถูกเพื่อนชักจูง เพราะจิตใจวัยรุ่นนั้นละเอียดอ่อนเปราะบางกับ “ การมีเพื่อนและการไม่มีเพื่อน ”

ฉะนั้นการรู้จักคบเพื่อนที่ดี ที่จะชักจูงเขาไปในทางที่ดี จึงเป็นพฤติกรรมที่สำคัญของวัยรุ่น วัยรุ่นทุกคนควรสำนึกถึงสุภาษิตไทยที่ว่า “ คบเพื่อนดีเป็นศรีแก่ตัว คบเพื่อนชั่วพาตัวอัปปาง ” เด็กที่เข้ากลุ่มมีความจงรักภักดีต่อกัน ยอมรับเอาค่านิยม ความเชื่อ ความสนใจของกลุ่มด้วยความเต็มใจ และสนิทสนมกับเพื่อนร่วมกลุ่มแน่นแฟ้น การรวมกลุ่มทำให้เด็กมีความรู้สึกอบอุ่นใจ กล้าแสดงความคิดเห็นกับผู้ใหญ่ ผู้ทรงอำนาจ ต่อต้านกรณีที่เขาเห็นว่าไม่ยุติธรรม การชักนำให้เด็กวัยรุ่นรวมกลุ่มกันเพื่อปฏิบัติกิจกรรมที่วัยรุ่นชอบเป็นอุดมคตินั้น ทำได้ง่ายมากกว่าวัยรุ่นอื่น ๆ ทั้งหมด การเคลื่อนไหวเรียกร้องรัฐธรรมนูญในประเทศไทยเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2516 เป็นตัวอย่างสนับสนุนข้อเท็จจริงเหล่านี้ ระยะเวลาเด็กไม่ต้องการแต่เพียงรวมกลุ่มกันเท่านั้น แต่ต้องการสร้างความผูกพันระหว่างสมาชิกในกลุ่มแบบผู้ใหญ่อีกด้วย เพราะเด็กสำนึกว่าตนเริ่มเป็นผู้ใหญ่แล้ว ถ้าเด็กสามารถเข้ากับเพื่อนร่วมกลุ่มได้ดี เขาย่อมมีความรู้สึกว่าเป็นผู้ปกครองและผู้ใหญ่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเขามีความสำคัญต่อตัวเขาน้อยกว่าเพื่อน ถ้าเปรียบเทียบกับวัยต่าง ๆ แล้ว ระยะเวลาวัยรุ่นเป็นระยะที่เขามีความรู้สึกต้องการผูกพันกับเพื่อนและกลุ่มมากกว่าวัยอื่น

4. พัฒนาการทางความคิดหรือสติปัญญา เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นเซลล์สมองของเด็กส่วนใหญ่พัฒนาใกล้เต็มที่แล้ว ทำให้การคิดอ่านของวัยรุ่นมีความสามารถเพิ่มขึ้น มีความกระตือรือร้นมากขึ้น ความจำดี ใช้ความคิดของตนได้อย่างมีเหตุผลและลึกซึ้ง แต่จะขาดความรอบคอบและยับยั้งชั่งใจ เด็กวัยรุ่นชอบวิพากษ์วิจารณ์ ชอบทาบปัญหา เด็กที่มีสมองดีสามารถมีสมาธิในการทำงานมากขึ้นและนานขึ้นกว่าเดิม เด็กสมองไม่ค่อยดีช่วงความสนใจงานเฉพาะหน้ามักสั้น และทำงานยาก ๆ ไม่ค่อยได้ เด็กที่มีสติปัญญาสูง มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักคิดวางแผนอนาคต มีอารมณ์มั่นคง กล้าสู้ปัญหา แก้ไขปัญหาชีวิตและเหตุการณ์ประจำวันได้ เด็กวัยรุ่นมีกระบวนการคิดแบบต่าง ๆ มากมาย ยกตัวอย่างเช่น

- 1) รู้จักคิดเป็นเหตุเป็นผล ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ
- 2) รู้จักคิดแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Thinking) ซึ่งรวมถึงลักษณะคิดวิเคราะห์

(Analyzation) วิพากษ์วิจารณ์ (Criticism) คิดอย่างมีระเบียบแบบแผน (Systematic Thinking)

ต้องการคิดนึ้ด้วยตัวเอง ะยะนี้เด็กจึงรู้สึกซังซังคำสั่งบังคับ คำสั่งให้เชื่อและต้องคล้อยตาม

3) รู้จักตัดสินใจในเรื่องยาก ๆ รวมทั้งการค้นหาข้อมูลมาใช้ประกอบการตัดสินใจ

4) มีความคิดรวบยอดเรื่องราวต่าง ๆ ลึกซึ้งขึ้น ฉะนั้นจึงเชื่อมโยงประสบการณ์

ในอดีตเข้ากับปัจจุบัน และคาดหรือวางแผนสำหรับอนาคต

5) เข้าใจและมีความคิดรวบยอดเรื่องทฤษฎี กฎ ระเบียบ วินัย ฉะนั้นจึงสามารถเรียนรู้และเข้าใจเรื่องเหล่านี้ และสามารถนำไปใช้ได้ ชอบการเล่นมีกฎเกณฑ์วิธีเล่นซับซ้อน

6) รู้คิดด้วยภาษาจากความคิดภายในมากขึ้น คือคิดโดยไม่ต้องเห็นของจริงเพราะความคิดเชิงนามธรรมพัฒนามาก สามารถสร้างภาพความคิดในใจได้มากและซับซ้อน

7) รู้คิดด้วยภาพความคิดในใจ ทำให้สามารถคิดเรื่องนามธรรมที่ยาก ๆ ได้ ครั้นผสมผสานกับความสามารถเชิงวิทยาศาสตร์ ทำให้เกิดความรู้คิดเชิงตรรกศาสตร์ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549, หน้า 352)

ความต้องการของวัยรุ่น

ความต้องการ (Need) เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ความต้องการเกิดขึ้นเมื่อร่างกายขาดความสมดุล หากไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดปัญหาตามมาได้ ซึ่งศรีเรือน แก้วกังวาล (2549) ได้กล่าวถึงความต้องการเด่น ๆ ของวัยรุ่นคือ

1. ต้องการความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ไม่ต้องอยู่ใต้คำสั่ง คำบังคับของผู้อื่น โดยเฉพาะบุคคลผู้มีอำนาจหรือผู้สูงวัยกว่า รวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครอง เพราะเด็กวัยรุ่นเชื่อว่าลักษณะที่เป็นเครื่องหมายของความเป็นผู้ใหญ่คือ ความเป็นอิสระจากผู้ที่มีอำนาจเหนือตน

2. ต้องการมีตำแหน่ง (Status) รวมทั้งต้องการความสนับสนุน (Approval) ทั้งจากผู้ใหญ่และเพื่อนร่วมรุ่น

3. ต้องการแสวงหาประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ บางครั้งรวมทั้งความท้าทาย ตื่นเต้น เกลียดความจำเจซ้ำซาก ชอบทดลอง ยิ่งถูกห้ามยิ่งอยากลอง ฉะนั้นระยะนี้เด็กวัยรุ่นไม่ว่าที่ไหน สมัยใด มักชอบฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ เด็กบางคนอาจชอบลองสิ่งที่ผิด ๆ เช่น ยาเสพติด ประพฤติผิดทางเพศ ต่อต้านกฎเกณฑ์ของสังคมและสถาบัน เพื่อจะดูว่าผลที่ตามมาจะเป็นอย่างไร หรือบางคนอยากลองเพื่อประชดชีวิต

4. ความต้องการรวมพวกพ้อง มีกลุ่มก้อน เป็นความต้องการค่อนข้างสูง เพราะการรวมพวกพ้องเป็นวิถีทางให้เด็กได้รับสนองความต้องการหลายประการ เช่น ความรู้สึกอบอุ่นใจ การได้รับการยกย่อง ความรู้สึกว่ามีผู้ที่เข้าใจตน ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับตน

5. ความต้องการความรู้สึกมั่นคง อุ่นใจและปลอดภัย เพราะเด็กมีอารมณ์หวั่นไหวง่าย เปลี่ยนแปลงง่าย สับสนและลังเลง่าย เด็กจึงมีความต้องการเช่นนี้ค่อนข้างสูง

6. ความต้องการความถูกต้อง ความยุติธรรม เด็กถือว่าความยุติธรรมเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นผู้ใหญ่ เด็กจึงให้ความสำคัญอย่างจริงจังต่อความถูกต้องยุติธรรมตามทัศนคติของตนเองเป็นอย่างยิ่ง และอยากทำอะไรหลาย ๆ อย่างเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมทั้งในแง่ส่วนบุคคล และสังคม

7. ความต้องการความงดงามทางร่างกาย ไม่ว่าวัยรุ่นชายหรือหญิงต้องการให้คนรู้สึกชื่นชมเกี่ยวกับรูปลักษณ์ของตนตามเพศของตนทั้งสิ้น เพราะคิดว่าความงามทางกายเป็นแรงจูงใจให้เข้ากลุ่มได้ง่าย เป็นที่ยอมรับของสังคม และดึงดูดใจเพศตรงข้าม ฉะนั้นจึงให้ความสำคัญใส่ต่อการออกกำลังกาย ลักษณะอาหารที่รับประทาน ทรงผม เสื้อผ้า เครื่องประดับ สุขภาพอนามัย ความงามทางกาย นับเป็นส่วนหนึ่งของความภูมิใจและมั่นใจตัวเองของวัยรุ่นด้วย

8. ความต้องการประพฤติดนตามบทบาททางเพศของตน เป้าประสงค์เหล่านี้ลึกซึ้งมากในขณะนี้ ผู้ที่มีความรู้สึกตัวตนเอง “ไม่สมเป็นชายชาตรี” หรือ “ไม่สมเป็นหญิงสาว” จะรู้สึกว่าไม่แน่ใจและไม่สบายใจเกี่ยวกับตนเอง ความสับสนเช่นนี้ถ้าบังเกิดกับคนใดแล้ว ผู้นั้นย่อมพยายามแก้ไขทุกวิถีทาง โดยทั่วไปทั้งหญิงและชายวัยรุ่นพยายามจะประพฤติดนเพื่อให้ “ดูงดงามสมเป็นสุภาพสตรี” หรือ “ดูแข็งแรงบึกบึนสมเป็นชายชาตรี” ตามแบบที่ตนนิยม ส่วนผู้ที่รู้ตัวว่ามีบทบาททางเพศแบบลักเพศก็มักรวมกลุ่มกับผู้ที่มียุทธศาสตร์คล้ายกัน ยิ่งสังคมปัจจุบันยอมรับสิ่งเหล่านี้เปิดเผย การรวมกลุ่มของบุคคลพวกนี้ในสังคมเพศของตัวเองก็ยิ่งเกาะกลุ่มกันอย่างแน่นแฟ้นและเปิดเผยยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการใช้สื่อทางเพศและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการใช้สื่อทางเพศมีดังนี้

ความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิท

มูส (Muss, 1990) ได้ให้ความหมายของกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนคือกลุ่มที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีอายุเท่า ๆ กัน ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ด้วยกัน มีความคิดการกระทำคล้าย ๆ กัน และมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการขัดเกลาทางสังคมของวัยรุ่น กลุ่มเพื่อนจึงมีความสำคัญที่ทำหน้าที่เป็นเงื่อนไขที่ทำให้วัยรุ่นเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ สำคัญ 4 ประการคือ

ประการแรก ทำให้วัยรุ่นเรียนรู้ที่จะมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ โดยผ่านการเรียนรู้ในกลุ่มเพื่อน สามารถรับคำวิจารณ์ และการปรับตัวอยู่ร่วมกับคนอื่นได้

ประการที่สอง กลุ่มเพื่อนเป็นสถานการณ์ทำให้ได้เรียนรู้ แยกแยะความเข้าใจเกี่ยวกับ

ระบบค่านิยมของตนเอง เป็นกระบวนการสร้างเอกลักษณ์แห่งตนที่เป็นอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ได้โดยมีการสำรวจและประเมินทางเลือกระบบค่านิยม คุณค่า ความหมายที่นอกเหนือการควบคุมดูแลของพ่อแม่ ซึ่งกลุ่มเพื่อนนี้จะให้ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ให้การสนับสนุนในการทดลองระบบค่านิยมในชีวิต

ประการที่สาม ในภาวะที่มีความกดดัน ความคับข้องทางจิตใจ โดยเฉพาะที่เกิดจากความสัมพันธ์ในครอบครัว กลุ่มเพื่อนจะเป็นสถานการณ์เงื่อนไขที่ช่วยเหลือความรู้สึกเหล่านั้นได้

ประการที่สี่ กลุ่มเพื่อนทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ สั่งสอน โดยจะอธิบายว่าความคิดและการกระทำแบบใดหมายถึง การเป็นพวกเดียวกันหรือความเป็นคนในกลุ่ม (In Group) และความคิดการกระทำแบบใดที่ไม่ใช่พวกเดียวกัน (Out Group) เช่น กลุ่มเพื่อนจะช่วยอธิบายหรือตอบคำถามหรือให้ทัศนะเกี่ยวกับการใช้สื่อที่มีเนื้อหาทางเพศ รวมทั้งความคิดและการกระทำอื่นๆ ว่า การกระทำอย่างไรถือเป็นพวกเดียวกัน อย่างไรที่ไม่ใช่พวกเดียวกัน

เบอร์เมสเตอร์ (Buhmester, 1990) กล่าวว่าความผูกพันใกล้ชิดกับเพื่อน หมายถึง การแลกเปลี่ยนมิตรภาพ การเปิดเผยตนเอง มีการสนับสนุนทางอารมณ์และมีความพึงพอใจในสถานภาพ

ซัลลิแวน (Sullivan, 1953) ได้กล่าวว่า การมีความผูกพันใกล้ชิดเป็นความต้องการชนิดหนึ่งของสัมพันธภาพ เป็นลักษณะร่วมกันของมิตรภาพ ซึ่งลักษณะสำคัญของความผูกพันใกล้ชิดกับเพื่อนจะเป็นการถกเถียงในกิจกรรมที่กระทำร่วมกัน มีการเปิดเผยตนเองและความรู้สึกพึงพอใจในสัมพันธภาพ

จึงสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิท หมายถึง การแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ที่ดี มีการเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับสมาชิกในกลุ่มได้ มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนให้ความไว้วางใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เห็นอกเห็นใจกัน ให้คำปรึกษาแนะนำและตอบคำถาม รวมถึงการให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ

พัฒนาการทางสังคมที่สำคัญอย่างหนึ่งของวัยรุ่นคือ การคบเพื่อนและกลุ่มเพื่อน ทั้งนี้ เพราะเป็นธรรมชาติหรือภาวะปกติของวัยรุ่น เพื่อเสริมความรู้สึกที่มั่นคงในจิตใจและได้มีโอกาสแสดงความสามารถ ความคิดเห็นให้คนอื่นยอมรับ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ขณะเดียวกันได้มีโอกาสเรียนรู้จากคนอื่น เพื่อปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น (กิตติกร มิตรพย์, 2542 อ้างถึงใน สมพงษ์ จันทรุ่งเรืองรัตน์, 2546) เพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมาก รวมถึงการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน วัยรุ่นจะมีความสุขและปรับตัวได้ดี หากได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และถ้าหากไม่ได้รับความสนใจจากกลุ่ม วัยรุ่นก็จะรู้สึกถูกละเลยทอดทิ้ง ดังนั้นวัยรุ่นจึงเกิดความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุง

แก้ไขบุคลิกภาพของตัวเองถ้ากลุ่มเพื่อนยอมรับในความสามารถของตนเอง (สมร ทองภักดี, 2544 อ้างถึงใน สมพงษ์ จันทรุ่งเรืองรัตน์, 2546)

พัฒนาการของความผูกพันใกล้ชิดกับกลุ่มเพื่อนจะค่อย ๆ เกิดขึ้นในระยะวัยรุ่น (Buhrmester & Furman, 1987 อ้างถึงใน มัทธนา นทีธาร, 2546) การมีความผูกพันใกล้ชิดกับเพื่อนสูงเป็นสิ่งสำคัญ การไม่มีความผูกพันใกล้ชิดกับเพื่อนจะเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดความเครียด รู้สึกไม่มั่นคง มีความจริงเครียด และรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า การเพิ่มขึ้นของความผูกพันใกล้ชิดกับเพื่อนเป็นความสามารถทางสังคมในช่วงเปลี่ยนผ่านวัน เนื่องจากความต้องการสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของวัยเด็กและวัยรุ่นแตกต่างกัน ในวัยเด็กความต้องการทางด้านสัมพันธภาพของเพื่อนจะอยู่ที่กิจกรรมการเล่น การยอมรับในกลุ่มเพื่อนเล่นโดยเป็นคนสนุกสนานและเป็นเพื่อนเล่นที่ดี ในทางตรงกันข้าม ความต้องการของมิตรภาพในเด็กวัยรุ่นจะเป็นสัมพันธภาพที่ใกล้ชิดมากขึ้น เด็กวัยรุ่นจะต้องมีความสามารถในการคบค้าสมาคมและสัมพันธภาพนอกห้องเรียน มีทักษะที่เหมาะสมในการเปิดเผยตนเองและมีความสามารถในการสนับสนุนด้านอารมณ์กับเพื่อน (Buhrmester, 1990)

พรทิพย์ พัฒนานุสรณ์ (2543) ได้ศึกษาเรื่องการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางเพศของวัยรุ่นไทยที่นำเสนอผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางเพศผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตและความพึงพอใจจากการเปิดรับ พบว่าบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการค้นหาข้อมูลคือเพื่อน โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงตอนปลายส่วนใหญ่นิยมแสวงหาข้อมูลร่วมกับเพื่อน โดยวัยรุ่นส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการเปิดรับ เนื่องจากได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้ระบายอารมณ์ทางเพศ ได้รู้จักเพื่อนใหม่ มีความรู้เรื่องเพศมากขึ้น

ปิยาร กุมภีรัตน์ (2546) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในจังหวัดแพร่พบว่า ปัจจัยทางสังคมที่นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้แก่ ปัจจัยด้านเพื่อน ในฐานะเป็นผู้มีอิทธิพลในเรื่องของการเป็นแบบอย่างให้ตามและการให้คำปรึกษาเรื่องเพศสัมพันธ์

ความผูกพันกับบิดามารดา

ความผูกพันกับบิดามารดามีความหมายคล้ายกับความผูกพันในครอบครัว หรือความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

จิรพรรณ มัชฌมจันทร์ (2551) ได้อธิบายไว้ว่า ความผูกพัน หมายถึง การเกาะเกี่ยวกันทางใจด้วยความรักหรือความโกรธเกลียด หรือความหลง ทำให้ปล่อยวางหรือลืมเรื่องนั้นเสียไม่ได้ สิ่งนั้นก็จะเกาะติดอยู่ในใจติดตามตัวไปทุกแห่งทุกหน ทำให้หาความสุข ความเป็นอิสระไม่ได้

เหมือนขาที่ถูกคล้องไว้ด้วยโซ่ตรวน ย่อมจะหนักและเดินลำบาก การมีความผูกพันกับสิ่งใด คนใด เรื่องใด ก็ไม่ต่างกับการมีโซ่ตรวนล่ามขาอยู่นั่น

เมตตา ชุมอินทร์จันทร์ (2551) ได้อธิบายไว้ว่า ความผูกพันหมายถึง ยึดติด ห่วงใย และอาจทำให้เกิดทุกข์หากเป็นความผูกพันแบบอกุศล ตรงกันข้ามหากผูกพันแบบกุศล คิดในสิ่งดี ๆ มีแต่เรื่องดี ๆ มอบให้กันและกัน แ่เห็นหรือได้เจอหน้ากันก็มีความสุข

อะไรที่ทำให้รู้สึกผูกพันต่อกัน

ผูกพันก็ต่อเมื่อได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมา

ผูกพันเพราะใช้เวลาอยู่ด้วยกันมากพอและเพราะเรียนรู้กันและกัน

ผูกพันเพราะไม่เคยห่างไปไหนอยู่ด้วยกันเสมอไม่ว่าจะทุกข์หรือสุข

ผูกพันเพราะคอยให้ความช่วยเหลือ

ผูกพันเพราะไม่เคยทิ้งให้ตกทุกข์ได้ยาก

เรชนิก และคณะ (Resnick et al., 1997) ได้อธิบายถึงลักษณะความผูกพันในครอบครัว (Parent-Family Connectedness) หมายถึง ความรู้สึกใกล้ชิดต่อบิดามารดา รับรู้ถึงการได้รับการดูแลเอาใจใส่ มีความพอใจในสัมพันธภาพในครอบครัว รู้สึกเป็นที่รักและเป็นที่ต้องการในครอบครัว

เสาวภา เบญจพันธุ์ทวี (2540) ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวว่าลักษณะพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูก พฤติกรรมที่ลูกปฏิบัติต่อพ่อแม่ และพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อกัน ดังเช่น พ่อแม่ให้ความรักความห่วงใย ไว้วางใจลูก ให้ลูกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น มีการพักผ่อนร่วมกันในครอบครัว ให้กำลังใจลูกและไม่เข้มงวดกดขี่หรือควบคุมมากเกินไป ลูกให้ความรักความเคารพต่อพ่อแม่ ยอมรับเกณฑ์มาตรฐานของพ่อแม่ ตลอดจนความกลมเกลียวของพ่อแม่ที่มีต่อกัน

โสภภาพรรณ เวียงเพิ่ม (2541) ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวว่าลักษณะทางพฤติกรรมในครอบครัว การแสดงออกด้านความสัมพันธ์ของบิดามารดา ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร และการมีส่วนร่วมในครอบครัว

จึงสรุปได้ว่า ความผูกพันกับบิดามารดา หรือบุคคลที่ทำหน้าที่เสมือนบิดาและมารดา หมายถึง การที่บิดามารดาและบุตรมีความใกล้ชิดสนิทสนม เอาใจใส่ดูแลซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ให้ความไว้วางใจกัน ตลอดจนบิดามารดาให้คำปรึกษาแนะนำ และตอบคำถาม รวมถึงการให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ

ระดับการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 4 (2542) การศึกษาหมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีผู้แบ่งระดับการศึกษาไว้ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 16 (2542) การศึกษาแบ่งตามมิติ (Dimension) ของเนื้อหา (Content) ได้ 2 ระดับ คือ

1. การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาในระดับโรงเรียน (School) แบ่งย่อยได้ 5 ระดับ ดังนี้

1.1 ระดับอนุบาล (อนุบาล 1 – 3)

1.2 ระดับประถมต้น (ประถม 1 – 3 หรือช่วงชั้นที่ 1)

1.3 ระดับประถมปลาย (ประถม 4 – 6 หรือช่วงชั้นที่ 2)

1.4 ระดับมัธยมต้น (มัธยม 1 – 3 หรือช่วงชั้นที่ 3)

1.5 ระดับมัธยมปลาย (มัธยม 4 – 6 หรือช่วงชั้นที่ 4)

2. การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาในระดับวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย

(College or University) แบ่งย่อยได้เป็น 2 ระดับ คือ

2.1 ระดับปริญญาบัณฑิต (Undergraduate) คือระดับปริญญาตรี

2.2 ระดับบัณฑิตศึกษา (Postgraduate) คือระดับปริญญาโท และปริญญาเอก

อนุบาล	ประถมต้น	ประถมปลาย	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
(3 ปี)	(3 ปี)	(3 ปี)	(3 ปี)	(3 ปี)	(ปริญญาบัณฑิต)	(บัณฑิตศึกษา)	
การศึกษาขั้นพื้นฐาน					การศึกษาระดับอุดมศึกษา		

ภาพที่ 2 ระดับของการศึกษา (ตามพ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542)

คนเราเกิดมาเพื่อการศึกษา หรือเพื่อการพัฒนาก็ได้ เพราะธรรมชาติให้ทุนคือศักยภาพ ในการเรียนรู้มาให้ค่อนข้างพร้อมและสูง ทั้งด้านกายและใจ ให้ตาหู เป็นต้น ซึ่งเป็นด้านกายมาทำ หน้าที่รับเรื่องราวต่าง ๆ จากภายนอก มี รูป เสียง เป็นต้น ให้ใจหรือจิตเป็นผู้รับเรื่องมาคิด นึก และให้จิตวิญญาณเป็นผู้วินิจฉัยและตัดสินใจว่า ให้ทำ ให้พูด ให้คิด ว่าจะทำอะไร อย่างไร เมื่อใด และที่ไหน แต่การจะพูด ทำ คิด อะไรถูกต้องหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่จิตและจิต วิญญาณรับเข้าไปสังสมไว้นั่นเอง จิตที่รู้แจ้งว่าอะไรเป็นอะไร เป็นจิตที่มีปัญญา จิตที่มีปัญญา จะสามารถตัดสินใจทำอะไรได้ถูกต้อง และดีงามได้เสมอ ดังนั้นจุดสูงสุดของการศึกษาจึงอยู่ที่ การพัฒนาจิตให้มีปัญญา

อาจารย์พุทธทาสภิกขุ ให้ทัศนะเกี่ยวกับการศึกษาไว้ว่า การศึกษาเรียนรู้มี 3 ระดับ จึงจะได้ชื่อว่าการศึกษาที่สมบูรณ์ และจะเป็นชีวิตที่สมบูรณ์

ระดับแรก การรู้หนังสือ คือ การเรียน ก ข คง จนอ่านออก เขียนได้ ใช้ประโยชน์ได้ อ่านหนังสือได้ เขียนหนังสือในภาษาที่มนุษย์ใช้อยู่ อย่างน้อยในภาษาของตนได้ เช่น คนไทย สามารถอ่านเขียนและพูดภาษาไทยได้

ระดับสอง การรู้วิชาชีพ คือ เรียนรู้วิธีการทำงานเพื่อประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งได้ เช่น เป็นครูได้ เป็นทหารได้ เป็นตำรวจได้ เป็นชาวนา เป็นชาวสวนได้ สามารถทำกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อจะได้มีเงินซื้อสิ่งของมาแลกเปลี่ยนปัจจัยในการดำรงรักษาชีวิตของตนให้มีชีวิตอยู่รอดได้ เลี้ยง ครอบครัวยุติและญาติพี่น้องได้

ระดับสาม การเรียนรู้เพื่อความเป็นมนุษย์ คือ เรียนรู้วิธีที่จะพัฒนาตนเองและช่วยเหลือ ผู้อื่นให้เป็นผู้มีจิตใจสูง มีจิตใจดี และมีคุณธรรมจริยธรรมประจำใจ สามารถพัฒนาความรู้ ความคิด จนเข้าใจความจริงว่าอะไรเป็นอะไร สามารถยกระดับความต้องการความสุขโดยการแสวง วัตถุ และต้องการความสุขโดยอาศัยความสงบสุขของกายใจ

การแบ่งระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังกล่าวนี้นี้ ชี้ให้เห็นว่า

- 1) การศึกษาคือ ชีวิต
- 2) การศึกษาคือ กระบวนการพัฒนาชีวิต
- 3) การศึกษาคือ ที่มาของความเป็นมนุษย์ระดับสูงสุด

ผู้ที่ขาดการศึกษาจึงมีค่าน้อย มีฐานะเทียบเท่าสัตว์ทั่วไป หรือบางคนอาจจะต่ำกว่าสัตว์ บางชนิดเสียอีก คือ ทำลายตนเองและผู้อื่นได้อย่างเลือดเย็น เห็นแก่ตัวจนน่ารังเกียจ เป็นต้น

ระดับการศึกษาที่ว่ามี มิใช่ระดับการศึกษาที่คนทั่วไปรู้จัก ที่รัฐเป็นผู้จัดแบ่งและ ดำเนินการให้การศึกษาอยู่ ระดับที่รัฐจัดที่จริงก็แบ่งได้ 3 ระดับเหมือนกัน คือ ระดับประถม ระดับ มัธยมและระดับอุดม คือ ระดับต้น ระดับกลางและระดับสูง แต่ในเนื้อหาจะเน้นอยู่ที่ 2 ระดับ คือ

ระดับต้นและระดับกลาง ซึ่งเทียบกับระดับรู้หนังสือ และรู้วิชาชีพ ส่วนระดับอุดมซึ่งเป็นระดับที่เรียนรู้เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้น เรายังทำได้ไม่ดีพออาจจะเรียกว่าไม่ถึงก็ได้ และที่สำคัญคือ ผู้จะเข้าเรียนระดับอุดมศึกษานั้น ยังมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนคนของเรา เช่น ในที่ประชุมนี้ ก็มีผู้ได้เรียนถึงระดับอุดมศึกษาอยู่จำนวนหนึ่ง แต่ส่วนใหญ่ได้เรียนชั้นประถมศึกษาลงมา อาจเป็นมัธยม แต่นั่นไม่ใช่เรื่องสำคัญที่สุด เพราะการจะเรียนให้ถึงขั้นพัฒนาความเป็นมนุษย์นั้น ทุกคนสามารถเรียนด้วยตนเองได้ เพียงให้ตั้งใจเรียน และทำตามเงื่อนไขที่พระสอน คือ ให้คบบัณฑิต ให้ใช้ความคิด และให้ใช้ปัญญา เพราะการคบบัณฑิตซึ่งหมายถึงผู้มีวิชาและพระคุณที่ดี จะมีโอกาสได้ฟังสิ่งดีจากเขา เช่น การไปฟังเทศน์ ฟังธรรมจากพระสงฆ์ที่มีวิชาพระคุณที่ดีก็จะได้รู้สิ่งดี มีประโยชน์ แล้วนำมาคิดต่อ คิดตาม ปฏิบัติตาม เช่น เราไปเรียนรู้เรื่องศีล เรื่องสมาธิ เรื่องปัญญา แล้วเราก็กลับมาคิดตามและทำตาม เราถึงจะพัฒนาตนเองให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ขึ้นกว่าเดิมได้ เราพูดดี ทำดีขึ้นกว่าเดิม เราคิดดี นึกคิดขึ้นกว่าเดิม เรารู้ดี เข้าใจอะไรดีกว่าเดิม หากความดีทั้ง 3 ส่วนนี้เกิดขึ้นที่กายใจเรา นั่นแสดงว่าเราได้ศึกษา ได้เพิ่มระดับการศึกษาของเราให้สูงขึ้นกว่าเดิมแล้วระดับหนึ่ง ถ้าทำบ่อย ๆ ก็จะเพิ่มบ่อย ๆ ทำต่อเนื่องนาน ๆ ก็จะเพิ่มมากและจะสมบูรณ์มากขึ้นจนถึงขั้นอุดมศึกษาจริง ๆ คือ เข้าถึงความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (สุภาภรณ์ อินทองคง, 2550)

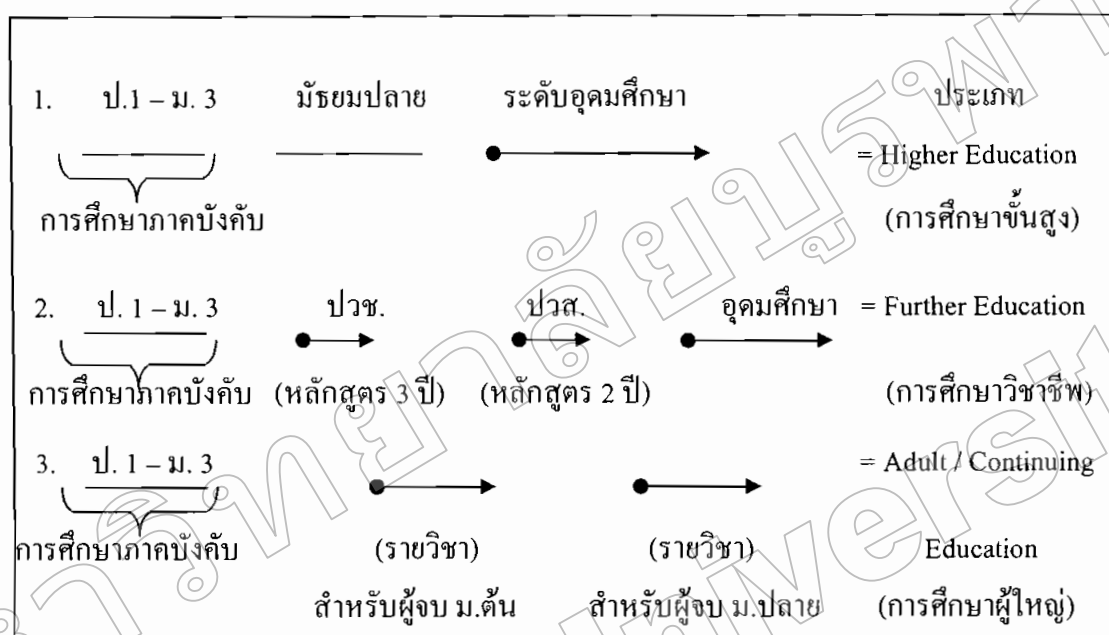
ประเภทของการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542) การศึกษาแบ่งตามมิติ (Dimension) ของประเภทได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทการศึกษาขั้นสูง (Higher Education) คือการศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือในวิทยาลัย หรือเป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นเอง.
2. ประเภทการศึกษาวิชาชีพหรือการศึกษาต่อ (Further Education) เป็นการศึกษาต่อเมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียน แต่ไม่ใช่การศึกษาในมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่จะเปิดสอนกันในวิทยาลัยประเภทการศึกษาวิชาชีพ และรายวิชาต่าง ๆ ส่วนมากที่สอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมตัวให้ผู้เรียนออกไปทำงานได้
3. ประเภทการศึกษาผู้ใหญ่หรือการศึกษาต่อเนื่อง (Adult Education, also Continuing Education) เป็นการศึกษาที่เตรียมสำหรับให้ผู้ใหญ่ซึ่งอยู่นอกระบบการศึกษาแบบมีรูปแบบ (คืออยู่ในระบบการศึกษาแบบไม่มีรูปแบบ) โดยปกติจะเป็นวิธีการจัดการสอนในห้องเรียนในตอนเย็น
4. การศึกษาประเภทอื่น ๆ ได้แก่
 - 4.1 ประเภทการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

4.2 ประเภทการศึกษาทวิศึกษา

4.3 ประเภทการศึกษานอกสถานที่หรือการศึกษากลางแจ้ง (Outdoor Education) ฯลฯ.
เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ได้จำแนกประเภทของการศึกษาไว้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ประเภทของการศึกษา โดยมีข้อสมมติ (Assumption) ว่าทุกคนจบการศึกษาภาคบังคับ ม. 3 ของระบบการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542) การศึกษาแบ่งตามมิติ (Dimension) ของหลักสูตรได้ 2 ระบบใหญ่ ๆ คือ

1. ระบบการศึกษาแบบมีรูปแบบหรือแบบมีหลักสูตร (Formal Education System) คือระบบการจัดการศึกษาที่มีรูปแบบ (Form) หรือมีการกำหนดเป็นหลักสูตรเอาไว้ ระบบการศึกษาแบบมีรูปแบบหรือแบบมีหลักสูตร มีวิธีการจัดการศึกษาได้หลายรูปแบบคือ

1.1 แบบจัดการสอนแบบมีชั้นเรียน (Classes) – แบบในระบบ ได้แก่ มหาวิทยาลัย จัดการเรียนการสอนโดยทั่วไป.

1.2 แบบตลาดวิชา (Open Admission) – แบบในระบบและนอกระบบ (ผสมกัน) อาจจัดการสอนแบบมีชั้นเรียน (Classes) หรือไม่มีชั้นเรียนก็ได้ เช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง

1.3 แบบการเรียนทางไกล (Distance Learning) – แบบนอกระบบ เป็นการจัดการสอนโดยไม่มีชั้นเรียน แต่เป็นการสอนทางไกลโดยผ่านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

1.4 แบบอรรถาธิบาย คือ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือ แหล่งความรู้อื่น ๆ

2. ระบบการศึกษาแบบไม่มีรูปแบบ หรือแบบไม่มีหลักสูตร (Informal Education System) คือระบบการจัดการศึกษาที่ไม่มีรูปแบบ (Informal) หรือ ไม่มีการกำหนดเป็นหลักสูตร เอาไว้ ได้แก่ การศึกษาผู้ใหญ่หรือการศึกษาต่อเนื่อง (Adult/ Continuing Education) ประเภท สารพัดช่างที่เปิดสอนเป็นรายวิชา เป็นต้น วิธีการจัดการศึกษาสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น แบบมีชั้นเรียน แบบตลาดวิชา แบบเรียนทางไกล หรือแบบอรรถาธิบาย เป็นต้น

เกร็ดเล็กน้อย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2544) ได้กำหนดระดับผลการเรียน (เกรด) สำหรับผู้ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ช่วงชั้นที่ 4 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 และเรียนจบตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 เป็นต้นไป ให้ใช้ระดับผลการเรียน (เกรด) เป็น 8 ระดับ โดยมีแนวการให้ระดับผลการเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับผลการเรียน (เกรด) 8 ระดับ

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ
4	ผลการเรียนดีเยี่ยม	80 - 100
3.5	ผลการเรียนดีมาก	75 - 79
3	ผลการเรียนดี	70 - 74
2.5	ผลการเรียนค่อนข้างดี	65 - 69
2	ผลการเรียนน่าพอใจ	60 - 64
1.5	ผลการเรียนพอใช้	55 - 59
1	ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	50 - 54
0	ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์	0 - 49

ความเคร่งศาสนา

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (ม.ร.ว.ชื่น นภวงศ์, 2531, หน้า 91) ทรงอธิบายว่า "ศาสนา คือ คำสั่งสอน ท่านผู้ใดเป็นต้นเดิม เป็นผู้บัญญัติสั่งสอน ก็เรียกว่าศาสนาของท่านผู้นั้น หรือท่านผู้บัญญัติสั่งสอนนั้นได้นำพิเศษอย่างไรก็เรียกชื่อนั้นอย่างนั้น เพราะฉะนั้นศาสนาจึงมีมาก คำสอนก็ต่างกัน..."

สุชีพ ปุณฺณานุภาพ (2540, หน้า 9) อธิบายความหมายคำว่า "ศาสนา" ดังนี้

1. ศาสนา คือที่รวมแห่งความเคารพนับถืออันสูงส่งของมนุษย์
2. ศาสนา คือที่พึ่งทางจิตใจ ซึ่งมนุษย์ส่วนมากย่อมเลือกยึดเหนี่ยวตามความพอใจ และความเหมาะสมแก่เหตุแวดล้อมของตน
3. ศาสนา คือคำสั่งสอนอันว่าด้วยศีลธรรม และอุดมคติสูงสุดในชีวิตของบุคคล รวมทั้งแนวความเชื่อถือและแนวการปฏิบัติต่าง ๆ กันตามคติของแต่ละศาสนา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้ให้นิยามคำว่า "ศาสนา" ดังนี้ ศาสนา หมายถึง ลัทธิความเชื่อของมนุษย์อันมีหลักคือแสดงกำเนิด และความสิ้นสุดของโลก เป็นต้น อันเป็นไปในฝ่ายปรมาตมประการหนึ่ง แสดงหลักธรรมเกี่ยวกับบุญบาป อันเป็นไปในฝ่ายศีลธรรมประการหนึ่ง พร้อมทั้งลัทธิพิธีที่กระทำตามความเห็นหรือตามคำสั่งสอนในความเชื่อถือนั้น ๆ

ทองหล่อ วงษ์ธรรมา (2551, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของศาสนาไว้ว่า ศาสนา หมายถึง คำสั่งสอนที่เกี่ยวกับความดี ความชั่ว โดยมีจุดมุ่งหมายให้บุคคลละเว้นความชั่ว ประพฤติปฏิบัติความดี เพื่อความสงบและความสุขแก่บุคคลและสังคม ซึ่งมีหลักการสำคัญ 3 ข้อคือ

1. เป็นที่พึ่งทางใจ ซึ่งมนุษย์เลือกยึดถือตามความพอใจและเหมาะสมแก่ตน
2. เป็นคำสั่งสอนที่ว่าด้วยหลักศีลธรรมจรรยาและอุดมคติสูงสุดในชีวิต รวมถึงแนวความเชื่อถือและแนวการปฏิบัติต่าง ๆ ตามคติของแต่ละศาสนาบัญญัติไว้
3. เป็นที่รวมแห่งความเคารพนับถืออันสูงสุดของมนุษย์

องค์ประกอบของศาสนา

1. ศาสดา คือผู้ก่อตั้งหรือผู้ประกาศคำสอน มีตัวตนอยู่จริงตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และมานุษยวิทยา
2. สาวก คือผู้ยอมรับคำสอน ปฏิบัติตามและประกาศคำสอน อาจจะเป็นสาวกที่เป็นนักบวช นักพรต นักบุญ เป็นต้น

3. คำสอน คือคำสอนที่มีหลักเกณฑ์ที่น่าเชื่อถือและเป็นที่พึ่งได้จริง สามารถนำไปปฏิบัติได้ผลตามความมุ่งหมาย อำนาจคุณประโยชน์แก่ผู้นับถือจนเป็นที่เคารพบูชาของกลุ่มชน
4. พิธีกรรม คือหลักการและพิธีการ (ศาสนพิธี) ที่จะให้สาวกและผู้ทีนับถือได้ปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุตามจุดหมาย ซึ่งหลักการและวิธีการเหล่านั้นจะต้องสอดคล้องกัน
5. ศาสนสถาน คือสถานอันเป็นที่รวมแห่งความเคารพนับถืออันสูงสุดของมนุษย์ และเป็นที่รวมแห่งการประกอบพิธีกรรมตามคตินิยมของแต่ละศาสนา

องค์ประกอบของศาสนาทั้ง 5 ประการนี้ ถือเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าเป็น “ศาสนา” หากศาสนาใดมีองค์ประกอบไม่ครบทั้ง 5 ประการ อาจอนุโลมเรียกว่าศาสนาได้เช่นกัน เช่น ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ศาสนาซินโตของญี่ปุ่น เป็นต้น แต่บางศาสนาแม้จะมีองค์ประกอบครบทั้ง 5 ประการ แต่จุดกำเนิดของศาสนานั้น ผู้ก่อตั้งมิได้มีจุดมุ่งหมายให้เป็นศาสนา เพียงแต่ให้เป็นหลักการดำเนินชีวิตของคนและสังคม ภายหลังเมื่อมีผู้เคารพนับถือและบูชามากขึ้น จึงพากันเคารพนับถือให้เป็นศาสนา เช่น ลัทธิขงจื้อ (ศาสนาขงจื้อ) และลัทธิเต๋า (ศาสนาเต๋า) เป็นต้น ก้อนุโลมให้เรียกว่าศาสนาได้ (ทองหล่อ วงษ์ธรรมา, 2551, หน้า 4-5)

ประเภทของศาสนา

1. ศาสนาประจำเผ่าชน (Ethnic Religion) กับศาสนาสากล (Universal Religion)
ศาสนาประจำเผ่าชนได้แก่ศาสนาฮินดูของชาวอินเดีย ศาสนายูดาของชาวยิว ศาสนาไซโรแอสดอร์ ของชาวปาร์ซี ศาสนาสากลหมายถึงศาสนาที่มีผู้นับถือกันอยู่ทั่วไปในโลก เช่นศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาพุทธ
2. ศาสนาธรรมชาติ (Nature Religion) กับศาสนาวัฒนธรรม (Cultural Religion)
ศาสนาธรรมชาติหมายถึงศาสนาที่เชื่อว่าธรรมชาติมีเทพอำนาจ มนุษย์จึงต้องกราบไหว้ธรรมชาติหรือบังคับธรรมชาติด้วยกรรมวิธีทางไสยศาสตร์ ส่วนศาสนาวัฒนธรรมหมายถึง ศาสนาพหุเทวนิยม ที่สร้างเทพเจ้าขึ้นมาหลายรูปแบบ มีลักษณะและหน้าที่ชัดเจน
3. ศาสนาพลังจนะ (Dynamistic) กับศาสนาวิญญาณนิยม (Animistic Religion) และศาสนาเทวนิยม (Theistic)
ศาสนาพลังจนะคือศาสนาที่เชื่อในพลังลึกลับที่มีอยู่ในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ที่มนุษย์สามารถจัดการกับพลังนี้ได้ด้วยวิธีทางไสยศาสตร์ ศาสนาวิญญาณนิยมคือศาสนาที่เชื่อว่ามิวิญญาณซึ่งมีลักษณะเป็นบุคคลสิงสถิตอยู่ในธรรมชาติ เช่น ภูเข ดันไม้ ดันน้ำลำธาร เป็นต้น ศาสนาเทวนิยมได้แก่ศาสนาที่เชื่อถึงความมีอยู่ของพระเจ้า ศาสนาที่เชื่อว่ามีพระเจ้าเพียงองค์เดียว (Monotheism) ได้แก่ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาที่เชื่อว่ามีพระเจ้าหลายองค์ (Polytheism) ได้แก่ศาสนาฮินดู

4. ศาสนาเรียกร้อง (Demanding Religion) กับศาสนายอมให้ (Granting Religion) ศาสนาเรียกร้อง หมายถึงศาสนาที่มีพระเจ้าเป็นผู้เรียกร้อง กำหนดกฎเกณฑ์ให้มนุษย์ปฏิบัติตนตามเงื่อนไขอย่างสมบูรณ์ก่อนจึงจะได้รับความอยู่รอด (Salvation) ส่วนศาสนายอมให้ หมายถึงศาสนาที่มีพระเจ้าทรงไว้ซึ่งความเมตตากรุณาอย่างสูง ค่อยที่จะหยิบนความอยู่รอดให้กับมนุษย์ผู้เต็มไปด้วยบาป

5. ศาสนาจากการเปิดเผยของพระเจ้า (Revealed Religion) กับศาสนาหนังสือ (Book Religion) ศาสนาจากการเปิดเผยของพระเจ้าเชื่อว่าพระเจ้าเท่านั้นที่ล่วงรู้ความจริงแท้ของโลกและจักรวาล พระองค์ทรงเปิดเผยแก่นมนุษย์ผ่านองค์พระศาสดาพยากรณ์ เช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ส่วนศาสนาหนังสือคือศาสนาที่มีบันทึกอันศักดิ์สิทธิ์จากพระเจ้า เช่น คัมภีร์พระเวท ของศาสนาฮินดูถือว่าเป็นคัมภีร์ที่พระเจ้ามอบให้ เป็นศุติ ส่วนคัมภีร์อันถือเป็นเพียงอรรถาธิบายเพิ่มเติมจากพระเวทเท่านั้น

6. ศาสนาเกิดเองตามธรรมชาติ (Naturally Grow Religion) กับศาสนาตั้งขึ้น (Founded Religion) อันแรกหมายถึงศาสนาที่เกิดจากเหตุทางอารมณ์จากกลุ่มชนในหลายๆ แห่ง มักเป็นศาสนาเก่าแก่ที่ค่อย ๆ พัฒนากันมาจนสืบประวัติไม่ได้ว่าเกิดขึ้นมาตั้งแต่เมื่อใด ส่วนศาสนาคริสต์ อิสลาม พุทธ จัดเป็นศาสนาตั้งขึ้น

7. ศาสนาจิตวิจักขณ์ (Mystic Religion) กับศาสนาศาสดาพยากรณ์ (Profetic Religion) ศาสนาจิตวิจักขณ์ได้แก่ศาสนาที่มองโลกและชีวิตว่าเป็นถึงไม่น่าพอใจ เป็นความทุกข์ทรมาน เป็นภาวะอันน่าเบื่อหน่าย จึงต้องหาทางปฏิบัติเพื่อสัมผัสกับประสบการณ์ทางจิตชั้นสูงบางอย่างที่มีลักษณะประเสริฐสุดด้วยการชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ปราศจากกิเลส ตัณหา อวิชชา อุปาทาน เพื่อให้จิตได้รับความสงบ เป็นวิมุติสุข ส่วนใหญ่ได้แก่ศาสนาที่มีรากฐานมาจากปรัชญาของชาวอารยัน เช่น ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาฮินดู ศาสนาเชน และพุทธศาสนาจัดอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย มีนักศาสนศาสตร์ทางตะวันตกบางคนเรียกศาสนาจิตวิจักขณ์เหล่านี้ว่าเป็นศาสนาหนีโลก (World Negative Religion) ศาสนาศาสดาพยากรณ์คือศาสนาที่มีผู้รับมอบคัมภีร์จากพระเจ้า เป็นศาสนาที่นับถือพระเจ้าองค์เดียวผ่านทางศาสดาพยากรณ์ (Profet) เน้นเจตจำนงที่จะมีชีวิตอยู่อย่างรุนแรง จนเกิดความรู้สึกว่าถูกพระเจ้าครอบงำ สอนให้เชื่อว่ามนุษย์เกิดมาเพื่อเป็นเครื่องมือของพระเจ้า ต่อสู้กับความลำบากในโลกอย่างมั่นใจไม่ท้อแท้ กระตือรือร้นที่จะกระทำบางอย่างด้วยแรงศรัทธาที่มีต่อพระองค์ ถือว่าอุปสรรคต่างๆ ในชีวิตคือบทเรียนที่ได้รับการทดสอบจากพระองค์ (God Test) ได้แก่ศาสนาของชาวเซมิติก ที่นักศาสนศาสตร์ตะวันตกบางคนเรียกว่า ศาสนาสู้โลก (World Affirming Religion) เช่น ศาสนายูดาห์ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม

8. ศาสนามีสมณทูต (Missionary Religion) กับศาสนาไม่มีสมณทูต (Non Missionary Religion) ศาสนาประเภทแรกมีการส่งผู้เผยแผ่ศาสนาออกไปประกาศศาสนาตามชุมชนในที่ต่าง ๆ เพื่อแสวงหาศาสนิกใหม่จากคนต่างศาสนา หรือคนที่ยังไม่มีศาสนา ให้หันมาเชื่อนับถือในศาสนาของตน ส่วนประเภทหลังเป็นศาสนาประจำชาติเผ่าพันธุ์ ไม่มีสมณทูตออกเผยแผ่ศาสนาเช่นประเภทแรก

นอกจากนี้ยังมีผู้แบ่งศาสนาตามขั้นตอนของการวิวัฒนาการ เช่น ศาสนาปฐมบรรพ์ (Primitive Religion) หรือแบ่งโดยอาศัยหลักความเชื่อเรื่องพระเจ้า เป็นศาสนาเทวนิยมกับศาสนาอเทวนิยม ศาสนาเทวนิยมเชื่อว่าพระเจ้าเป็นศูนย์กลางของศาสนา ส่วนศาสนาอเทวนิยมไม่มีแนวคิดเรื่องพระเจ้า ถือว่าสภาวะธรรมเกิดขึ้นเอง ดำเนินไปเองตามกฎแห่งเหตุและผล การที่จะบรรลุเป้าหมายนั้นกระทำได้ด้วยการชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ ปลดปล่อยตนเองออกจากสิ่งผูกพันกับสภาวะธรรมฝ่ายโลกียะ จนกระทั่งบรรลุถึงอิสรภาพอย่างสมบูรณ์โดยไม่หวั่นพียงพองอำนาจใดๆ (สุวัฒน์ จันทระจัน, 2540, หน้า 262-264)

ความสัมพันธ์ของศาสนากับวัฒนธรรม

วัฒนธรรม คือ การฝึกหัด การใช้สอยที่เหมาะสม ประณีต และความสมบูรณ์แห่งความสามารถทางกายและจิตใจของมวลมนุษย์ ซึ่งแสดงออกมาในรูปของงาน ระเบียบ และความประพฤติทั้งทางรูปธรรมและนามธรรม ศาสนาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมคือ ศาสนาถือว่าเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและเป็นส่วนสำคัญอย่างมากต่อเนื้อหาส่วนอื่นๆ ที่ประมวลเข้ามาเป็นวัฒนธรรม เพราะศาสนาเป็นรากฐานของแนวความประพฤติ อันเป็นที่มาของขนบธรรมเนียมประเพณี หากเปรียบศาสนากับวัฒนธรรม วัฒนธรรมเทียบได้กับมหาสมุทรอันกว้างใหญ่ ส่วนเนื้อหาของวัฒนธรรม เช่น ศาสนา วิทยาศาสตร์ ศิลปะ สิ่งประดิษฐ์ เครื่องอุปโภคบริโภค ฯลฯ เปรียบได้กับสายธารน้อยใหญ่ที่ไหลลงสู่มหาสมุทรและรวมเป็นแม่น้ำที่กว้างใหญ่ ดังนั้น คำว่า “วัฒนธรรม” จึงหมายถึง ครรลองของชีวิต อันครอบคลุมทุกสิ่งทุกอย่างที่มวลมนุษย์คิดขึ้น สร้างขึ้น ประดิษฐ์ขึ้น และคติความเชื่อต่าง ๆ ตลอดถึงการปฏิบัติตามคติความเชื่อนั้น ๆ (ทองหล่อ วงษ์ธรรมา, 2551, หน้า 4-5)

ความเชื่อมั่นในศาสนาก็นับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการตีกรอบความคิดและการปฏิบัติตามของวัยรุ่นเช่นกัน ทั้งนี้เพราะค่านิยมและวัฒนธรรมไทยต่างได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาแทบทั้งสิ้น สำหรับสังคมไทยซึ่งมีพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ พุทธศาสนาเป็นที่นับถือของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยตั้งแต่เกิดจนตาย วัดและพระสงฆ์ได้เป็นที่พึ่งของชาวบ้านโดยทั่วไปมาตลอด ในสมัยก่อนวัดเป็นสถานศึกษาแก่ชาวบ้าน แต่เมื่อรัฐจัดการโอนหน้าที่การให้การศึกษาจากวัดไปให้โรงเรียน จึงมีผู้วิพากษ์วิจารณ์ว่าวัดและ

พระสงฆ์เสียหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ การให้การศึกษาไป เหลือแต่หน้าที่เป็นที่พึ่งทางใจ โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ ส่วนประชากรกลุ่มอื่นๆ ในปัจจุบันรวมทั้งวัยรุ่นถูกมองว่าเพิกเฉยหรือละเลยต่อสถาบันศาสนา เนื่องจากคนหนุ่มสาวมักไม่ชอบไปวัด ไม่ไปพูดคุยหาความรู้จากพระสงฆ์ ไม่ยึดถือคำสั่งสอนของพระพุทธองค์โดยเคร่งครัด บางคนไม่มีแม้แต่ความรู้ว่าศีลห้าประกอบด้วยข้อห้ามอะไรบ้าง การที่วัยรุ่นห่างเหินจากศาสนาประกอบกับไม่มีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวจากศาสนาจากการเรียนรู้ที่ได้จากหน้าหนังสือเรียนซึ่งมีอยู่จำกัด ทำให้วัยรุ่นถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ที่ประพฤติไม่ถูกต้องตามคลองธรรมเพราะห่างไกลจากศาสนา อย่างไรก็ตามคนส่วนมากยังเชื่อว่าอิทธิพลของพระพุทธศาสนายังคงตกผลึกอยู่ในแนวคิดของการดำเนินชีวิตของคนไทย และมีอิทธิพลต่อแนวคิดความเชื่อและการปฏิบัติของคนไทย ความเชื่อและการปฏิบัติเหล่านี้ถูกถ่ายทอดมาสู่รุ่นลูกหลานตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยรุ่น เป็นที่หวังว่าวัยรุ่นไทยยังมีทัศนคติที่ดีต่อศาสนา และถือว่าศาสนาเป็นของสูง เป็นสิ่งที่ดี โดยเฉพาะในสังคมชนบท ศาสนาในสายตาวัยรุ่นนั้น เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งสำหรับความเป็นอยู่ตั้งแต่เกิดจนตายจะมีความผูกพันกับศาสนามาโดยตลอด (สุชา จันทร์อม, 2529, หน้า 35-36)

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

มีผู้ให้ความหมายของ “สื่ออิเล็กทรอนิกส์” ไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2539) อธิบายว่า อิเล็กทรอนิกส์ น. วิทยาศาสตร์กายภาพแขนงหนึ่งที่นำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาวงจรไฟฟ้า ที่ใช้สารกึ่งตัวนำและวงจรอื่นๆ ซึ่งควบคุมการเคลื่อนที่ของอิเล็กตรอนได้

สุพรรณ แสงส่องจันทร์ (2543) อธิบายว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ สื่อไม่ตีพิมพ์ (Non-Print Media) มีความหมายโดยรวมสื่อ 3 ประเภทไว้ด้วยกัน ได้แก่ สื่อทัศนวัสดุ สื่อโสตทัศน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพราะคำเหล่านี้มีความหมายคล้ายคลึงกันคือ หมายถึง สื่อหรือวัสดุที่ต้องใช้โดยผ่านประสาทสัมผัสทางหูและตา

กิดานันท์ มลิทอง (2544) อธิบายว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) หมายถึง สื่อที่ใช้ไฟฟ้าในการทำงาน โดยในการทำงานจะใช้สัญญาณระบบดิจิทัล (Digital) หรืออนาล็อก (Analog) ในที่นี้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มีความหมายรวมถึงสื่อโสตทัศนวัสดุด้วย

กณารักษ์สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2549) อธิบายว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อที่เกิดจากวิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโทรคมนาคม การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนการสอนจะออกมาในลักษณะของสื่อประสมหรือสื่อมัลติมีเดีย แสดงผลได้หลายแบบ เช่น มีเสียง ภาพเคลื่อนไหว ตัวอย่างของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์

และฐานข้อมูล เป็นต้น

จากคำอธิบายข้างต้น สรุปได้ว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง สื่อหรือวัสดุที่ไม่ได้ทำมาจากกระดาษ มีกระบวนการผลิตที่ซับซ้อนโดยมีวงจรไฟฟ้าเข้ามาเกี่ยวข้อง ใช้โดยผ่านประสาทสัมผัสทางตาและหู โสตทัศน์ จัดเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทหนึ่งด้วย

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

ฐานข้อมูล

สมชาย วรปัญญาไกร (2545) ให้คำอธิบายเกี่ยวกับฐานข้อมูล ดังนี้ ฐานข้อมูลเป็นแหล่งรวมข้อมูล เพิ่มบรรจุจำนวนระเบียบ หรือ ตาราง โดยมีเขตข้อมูลเป็นส่วนประกอบหลายชนิด อำนวยความสะดวกในการค้นหา เรียง เชื่อมโยง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องระหว่างข้อมูล แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ฐานข้อมูลอ้างอิง เป็นฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมของสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย สารสังเขป บทคัดย่อ บทความวารสาร ฯลฯ

2. ฐานข้อมูลค้นแหล่ง เป็นฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ ไม่มีการตัดต่อ นำความรู้ไปใช้ได้เลย

3. ฐานข้อมูลเต็มรูป เป็นฐานข้อมูลที่บันทึกข้อมูลจากต้นฉบับ นำไปใช้ได้ทันที

4. ฐานข้อมูลออนไลน์ เป็นฐานข้อมูลที่ค้นหาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

5. ฐานข้อมูลออฟไลน์ เป็นฐานข้อมูลที่จัดทำขึ้น บรรจุข้อมูลในซีดีรอม

คณาจารย์สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2549) ให้คำอธิบายว่า ฐานข้อมูล คือ มวลสารสนเทศที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน มักจัดเก็บสะสมไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ในรูปของแฟ้มข้อมูล มีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้งานหลาย ๆ ด้าน โดยมีชุดคำสั่งระบบจัดการฐานข้อมูล มีหน้าที่ควบคุมการจัดการและการใช้ฐานข้อมูล

ดังนั้น ฐานข้อมูลคือ แหล่งรวมข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกได้หลายประเภท ส่วนใหญ่แล้วจะจัดเก็บข้อมูลไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อสะดวกในการค้นหาและได้ข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการใช้งานในหลาย ๆ ด้าน

อินเทอร์เน็ต

ครรชิต มาลัยวงศ์ (2540) อธิบายเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตว่า เป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของโลก เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ทั่วโลกนับล้านเครื่องไว้ด้วยกัน มีประโยชน์มากมายหลายประการ ให้ความรู้ ความบันเทิงในด้านต่าง ๆ อินเทอร์เน็ตใช้ในการรับส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การติดต่อสื่อสารส่วนบุคคล การค้นหาข้อมูล การสนทนาโต้ตอบ การแลกเปลี่ยนข้อมูล เป็นต้น

วาสนา สุขกระสานติ (2540) อธิบายว่า อินเทอร์เน็ต เป็นเครือข่ายซึ่งเป็นที่รวมของเครือข่ายย่อยๆ หรือกล่าวได้ว่าเป็นเครือข่ายของเครือข่ายซึ่งสื่อสารกันได้ บริการบนอินเทอร์เน็ต แบ่งได้ 2 กลุ่มคือ บริการสื่อสารแลกเปลี่ยนไฟล์ข้อมูล และบริการค้นหาข้อมูล

วิเศษศักดิ์ โคตรอาษา (2542) อธิบายว่า อินเทอร์เน็ต คือ เครือข่ายขนาดใหญ่ที่สุด ครอบคลุมพื้นที่กว้างขวางที่สุด มีสมาชิกภายในมากที่สุด บริการบนอินเทอร์เน็ตประกอบด้วย

1. บริการด้านการสื่อสารแลกเปลี่ยนไฟล์ข้อมูล ได้แก่ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ กระดานข่าว การสนทนา เกมออนไลน์

2. บริการค้นหาข้อมูล ได้แก่ เวิลด์ไวด์เว็บ โกลเฟอร์ เป็นต้น

สรุปได้ว่า อินเทอร์เน็ตหมายถึง เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก เป็นที่รวมของเครือข่ายย่อยๆ ซึ่งใช้ติดต่อสื่อสารกันได้ และมีประโยชน์มากมายหลายประการไม่ว่าจะเป็นในด้านของการสื่อสาร หรือการค้นหาข้อมูล เป็นต้น

โปรแกรมประยุกต์

ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพาศกุล (2544) อธิบายว่า โปรแกรมประยุกต์เป็นโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้คอมพิวเตอร์ทำงานด้านต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้ใช้ แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. โปรแกรมสำหรับงานเฉพาะด้าน ไม่มีวงจรมายโดยทั่วไป ต้องจ้างให้พัฒนาขึ้นโดยเฉพาะ เช่น โปรแกรมบัญชีเงินเดือน โปรแกรมการฝากถอนเงิน

2. โปรแกรมสำหรับงานทั่วไป เป็นโปรแกรมที่ออกแบบมาสำหรับใช้งานทั่วไป สามารถซื้อหาได้ง่าย เป็นที่นิยมใช้ทั่วไป เช่น โปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด โปรแกรมไมโครซอฟท์เอกเซล โปรแกรมนำเสนองาน เป็นต้น

สื่อประสม

ยืน ภู่วรรณ (2538) อธิบายว่า สื่อประสมเป็นระบบที่ใช้คอมพิวเตอร์แสดงผลได้ทั้งข้อความ เสียง ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหวได้พร้อมๆ กัน ในลักษณะของสื่อหลายมิติ โดยที่ผู้ผู้มีการตอบโต้กับสื่อโดยตรง ใช้เป็นบทเรียนสำเร็จรูป ช่วยให้เรียนรู้ได้ง่าย น่าตื่นเต้น และสนุก สื่อประสมส่วนใหญ่อยู่ในรูปของงานแม่เหล็กต่าง ๆ เช่น ซีดี ดีวีดี เครื่องเล่นวีดิทัศน์ และเครื่องเล่นซีดี-รอม เป็นต้น

ถนอมพร เลหาจรสแสง (2541) อธิบายว่า สื่อประสม หรือมัลติมีเดีย เป็นการนำคอมพิวเตอร์เข้าไปใช้ในการเรียนการสอน โดยคอมพิวเตอร์จะทำหน้าที่แทนครู และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง คนส่วนใหญ่มักเรียกคอมพิวเตอร์ช่วยสอนว่า CAI ประโยชน์ของสื่อประสม หรือมัลติมีเดีย คือ ช่วยทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจ สนุก ตื่นเต้น ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น และผู้เรียนสามารถเรียนที่บ้านได้ เรียนเวลาใดก็ได้

ดังนั้น สื่อประสมจึงหมายถึง การนำคอมพิวเตอร์มาใช้แสดงผลในด้านของข้อความ เสียง และภาพต่าง ๆ ในลักษณะของสื่อหลายมิติ ส่วนใหญ่สื่อประสมเหล่านี้จะอยู่ในรูปของ งานแม่เหล็กต่าง ๆ เช่น ซีดี ดีวีดี เครื่องเล่นวีดิทัศน์ และเครื่องเล่นซีดี-รอม เป็นต้น

โทรศัพท์มือถือ

วิกิพีเดีย พจนานุกรมเสรี (2550) อธิบายว่า โทรศัพท์มือถือ หรือ โทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นอุปกรณ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ลักษณะเดียวกับโทรศัพท์บ้าน แต่ไม่ต้องการสายโทรศัพท์ จึงทำให้สามารถพกพาไปในที่ต่าง ๆ ได้ โทรศัพท์มือถือใช้คลื่นวิทยุในการติดต่อกับเครือข่าย โทรศัพท์มือถือโดยผ่านสถานีฐาน โดยเครือข่ายของโทรศัพท์มือถือแต่ละผู้ให้บริการจะเชื่อมต่อกับเครือข่ายของโทรศัพท์บ้านและเครือข่ายโทรศัพท์มือถือของผู้ให้บริการอื่น ๆ โทรศัพท์มือถือในปัจจุบันนอกจากจะมีคุณสมบัติในการสื่อสารทางเสียงแล้วยังมีความสามารถอื่น ๆ อีก เช่น สนับสนุนการสื่อสารด้วยข้อความ เช่น SMS การเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต การสื่อสารแบบมัลติมีเดีย เช่น MMS นาฬิกา นาฬิกาปลุก นาฬิกาจับเวลา ปฏิทิน ตารางนัดหมาย โปรแกรมประมวลผลคำ รวมไปถึงความสามารถในการเล่นเกมนต่าง ๆ ได้

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฤตยา อาชวนิชกุล และวราภรณ์ แซ่มสนธิ (2537) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศของวัยรุ่น พบว่าการที่ครอบครัวและระบบการศึกษาหลักภาระการเรียนรู้ของวัยรุ่นให้ไปเป็นเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ ก็คือ สิ่งที่ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นเรื่องเพศของวัยรุ่นเท่าที่ปรากฏในท้องตลาดมักเป็นสื่อชั่วๆ กระตุ้นเร้าความต้องการทางเพศ สื่อเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นวิดีโอเอ็กซ์ หนังสือภาพเปลือยและนิตยสารปลุกใจที่มีอยู่ดาษดื่น ล้วนแต่ไม่มีคุณภาพในแง่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศศึกษาหรือปลุกฝังค่านิยมที่เหมาะสมในเรื่องเพศ ในทางตรงข้ามยังเป็นการปลุกฝังและตอกย้ำความเข้าใจผิดเรื่องเพศและความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ความรู้ความเข้าใจที่ถูกบิดเบือนนี้เองที่วัยรุ่นยืนยันว่าเป็นผลจากการกระตุ้นเร้าโดยสื่อชั่วๆทางเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อวิดีโอเอ็กซ์ ซึ่งแพร่หลายมากในหมู่วัยรุ่นนั้นมีผลให้วัยรุ่นซึ่งเป็นวัยอยากรู้อยากลองเกิดการแสวงหาประสบการณ์จริงทางเพศ

ชั้นสุมล อุกฤษณ์วิริยะ (2543) ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับการเปิดรับสื่อวีดิทัศน์ประเภทเอ็กซ์ของเยาวชนไทยที่อยู่ในสถานศึกษาในเขตกรุงเทพฯ โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุ 15 – 26 ปี ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาและปริญญาตรี 410 คน ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของเยาวชนอยู่ในระดับสูง-ปานกลาง และอายุเฉลี่ยในการชมสื่อวีดิทัศน์ประเภทเอ็กซ์ครั้งแรกคืออายุ 14 – 15 ปี โดยกลุ่มตัวอย่างจะได้สื่อจากประเทศญี่ปุ่นมากที่สุด มีวัตถุประสงค์เพื่อผ่อนคลายและความบันเทิงในหมู่เพื่อน สื่อทางเพศ

ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมดูความถี่ใน 1-2 ครั้งต่อเดือน คือสื่อหนังสือปกขาว/การ์ตูนลามก ส่วนซีดีรอม อินเทอร์เน็ต จะนิยมดูมากกว่า 3 ครั้งต่อเดือน

ธนวรรณ แจ่มสุวรรณ (2543) ได้ศึกษาเรื่องสื่อกับการกระทำความผิดทางเพศศึกษา เฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรมที่พบว่า ผู้กระทำความผิดทางเพศส่วนใหญ่รับสื่อลามกอนาจาร เพราะเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 30.4 และเพื่อนเป็นผู้นำสื่อลามกอนาจารมาให้คิดเป็นร้อยละ 39.3

พรทิพย์ พัฒนานุสรณ์ (2543) ได้ศึกษาเรื่องการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางเพศของวัยรุ่นไทยที่นำเสนอผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางเพศผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตและความพึงพอใจจากการเปิดรับ ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาค้นหาข้อมูลประมาณอาทิตย์ละ 1 ครั้ง ครั้งละประมาณ 1-2 ชั่วโมง นิยมหาข้อมูลที่บ้านในช่วงเวลาว่าง ซึ่งวัยรุ่นหญิงนิยมค้นหาบ่อยกว่าวัยรุ่นชาย โดยวัยรุ่นตอนต้นนิยมค้นหาด้วยวิธีการ Chat ในห้องสนทนาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยเฉพาะ ขณะที่วัยรุ่นตอนปลายนิยมค้นหาด้วยการใช้ Search Engine โดยวัยรุ่นชายนิยมค้นหาภาพลามก ส่วนวัยรุ่นหญิงนิยมค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาทางเพศมากกว่าภาพลามก ส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการค้นหาข้อมูลคือเพื่อน โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงตอนปลายส่วนใหญ่นิยมแสวงหาข้อมูลร่วมกับเพื่อน โดยวัยรุ่นส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการเปิดรับ เนื่องจากได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้ระบายอารมณ์ทางเพศ ได้รู้จักเพื่อนใหม่ และมีความรู้เรื่องเพศมากขึ้น

พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2543) ได้ศึกษาการสร้างและการปรับเปลี่ยนความเป็นเพศและการจินตนาการทางเพศในวัยรุ่นชายของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช. 1-2) วิทยาลัยเทคนิคแห่งหนึ่ง จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่า ในด้านการเรียนรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ นักเรียนส่วนใหญ่เรียนรู้จากเพื่อนโดยเกิดจากการพูดคุยกัน การเล่าเกี่ยวกับประสบการณ์ทางเพศ การดูสื่อที่มีภาพการร่วมเพศ หรือที่มีภาพผู้หญิงใส่เสื้อผ้าน้อยชิ้นหรือไม่ใส่เลย เช่น หนังสือภาพ หนังสือเรื่องการ์ตูน วีซีดี หรือวีดีโอ ซึ่งแหล่งที่มาของสื่อได้แก่ การเช่า การซื้อหาด้วยตนเอง ของพี่และยืมเพื่อน ด้านรูปแบบในการดูสื่อ ทั้งที่เป็นแบบส่วนตัวและไม่เป็นส่วนตัวแล้วแต่โอกาสจะอำนวย เช่น หลังเลิกจากเรียนซึ่งมักรวมกลุ่มกันไปดูที่บ้านเพื่อนเวลาผู้ปกครองไม่อยู่ หรือนำกลับไปดูที่บ้านตนเอง ในห้องน้ำ ห้องนอน ในกรณีมีเครื่องเล่นวีดีโอส่วนตัวและจะแอบดูเวลาผู้ปกครองไม่อยู่บ้าน หรือสื่อบางอย่างสามารถนำมาดูกับเพื่อนที่โรงเรียน และในด้านการปรึกษาเรื่องเพศ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ปรึกษาพ่อหรือแม่หรือครูเนื่องจากมีความอาย ส่วนใหญ่จะปรึกษาในกลุ่มเพื่อนซึ่งเป็นเพศเดียวกัน และนักเรียนเห็นว่าโรงเรียนให้ความรู้เรื่องเพศน้อยและไม่เพียงพอต่อความต้องการ ในขณะที่เพื่อนและสื่อต่าง ๆ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ได้มากที่สุด

นันทิยา ประสงค์กิจ (2546) ได้ศึกษาอิทธิพลภายในครอบครัวและอิทธิพลภายนอกครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสื่อการดูลามกพบว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว องค์ประกอบของครอบครัว ความเชื่อมั่นทางศาสนา ความรู้เรื่องเพศศึกษา ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน และการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อการดูลามก

ปิยวรรณ กุมภีรัตน์ (2546) ได้ศึกษาปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในจังหวัดแพร่พบว่า ปัจจัยทางสังคมที่นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้แก่ ปัจจัยด้านเพื่อน ในฐานะเป็นผู้มีอิทธิพลในเรื่องของการเป็นแบบอย่างให้ทำตามและการให้คำปรึกษาเรื่องเพศสัมพันธ์

ชั้นฤทัย กาญจนะจิตรา และคณะ (2548) ได้ศึกษาทัศนคติความผิดทางเพศ จากรายงานของฝ่ายสถิติและประมวลผล ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงยุติธรรมพบว่า ในระหว่างปี พ.ศ. 2544 – 2547 จำนวนคดีความผิดทางเพศ ซึ่งกระทำโดยเยาวชน จากสถานพินิจเด็กและเยาวชนทั่วประเทศสูงขึ้น โดยตลอด จากจำนวนคดีรวม 1,735 คดี ในปี พ.ศ. 2546 เพิ่มขึ้นเป็น 2,417 คดี ในปี พ.ศ. 2547 เมื่อพิจารณาเฉพาะคดีข่มขืนในปี พ.ศ. 2547 พบว่ามีสูงถึง 942 คดี มากกว่าปี พ.ศ. 2546 ถึง 312 คดี หรือในแต่ละวันมีผู้ตกเป็นเหยื่อจากการข่มขืนโดยเด็กและเยาวชนสูงถึงวันละ 2.9 ราย นอกจากนี้ยังมีคดีพรากผู้เยาว์ อนาคต โทรมหญิง พยายามข่มขืน และความผิดทางเพศอื่น ๆ ขณะที่สังคมไทยมีข่าวคดีข่มขืนทางเพศพุ่งสูงขึ้นในปี พ.ศ. 2547 สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการมีสื่อโป๊หลากหลายรูปแบบถูกนำเสนอต่อสาธารณชน เช่น โทรศัพท์มือถือใช้รับส่งรูปโป๊ได้ การดูโป๊ และเว็บไซต์โป๊ รวมไปถึงการตีพิมพ์รูปโป๊เปลี่ยนในนิตยสารและหนังสือพิมพ์รายวัน จากความหลากหลายและเข้าถึงได้ง่ายจนเป็นความเคยชินของคนทุกเพศทุกวัย และมีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนที่ยังขาดวิจารณญาณในการรับสื่อ และเกิดการเลียนแบบจนกลายเป็นอาชญากรรมทางเพศ โดยเป็นทั้งผู้ต้องหาและผู้ถูกกระทำในเวลาเดียวกัน

ปริมา อภิโชติกร (2551) ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของสื่อลามกต่อพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษากลุ่มอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ในด้านของวัตถุประสงค์ในการเปิดรับสื่อนั้นส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อเพื่อความอยากรู้อยากเห็นร้อยละ 33.24 รองลงมาคือเพื่อการชกแจงและการสนับสนุนของเพื่อน ร้อยละ 31.35 เพื่อความสนุกสนานบันเทิงร้อยละ 29.18 เพื่อสร้างเชื่อมั่นใจในการคบเพื่อนต่างเพศร้อยละ 28.37 เพื่อเป็นที่ยอมรับของสังคมร้อยละ 27.56 เพื่อต้องการเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศจากสื่อร้อยละ 26.48 เพื่อคลายความเหงาร้อยละ 25.40 เพื่อคลายความเครียดร้อยละ 23.24 เพื่อกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ทางเพศร้อยละ 20.00 เพื่อระบายอารมณ์ทางเพศร้อยละ 19.18 เพื่อหาประสบการณ์ทางเพศร้อยละ 17.83 เพื่อศึกษาหาความรู้เรื่องเพศร้อยละ

16.75 เพื่อแก้ปัญหาทางเพศบางอย่างร้อยละ 13.51 และถูกระงับจากของมีนเมาร้อยละ 12.16 ตามลำดับ

กรีนฟิลด์ (Greenfield, 2004) ได้ศึกษาเรื่องการเปิดรับภาพโป๊ทางอินเทอร์เน็ต โดยไม่ได้ตั้งใจ ในเครือข่ายการใช้แฟ้มข้อมูลร่วมกันที่มีผลต่อพัฒนาการเด็กและครอบครัว ผลจากการศึกษาพบว่า ภาพโป๊หรือสื่อที่มีเนื้อหาทางเพศก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรงทางเพศ มีทัศนคติทางเพศที่ขัดแย้งกับศีลธรรม และมีผลต่อกิจกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่น โดยเครือข่ายการใช้แฟ้มข้อมูลร่วมกันทางอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนหนึ่งของการแพร่กระจายเนื้อหาทางเพศ อันนำไปสู่การเปิดรับทั้งแบบตั้งใจและไม่ตั้งใจ โดยสื่อที่มีการส่งต่อระหว่างกันภายในกลุ่มหรือเครือข่าย และสื่อที่ปรากฏในอินเทอร์เน็ตมีความแตกต่างจากการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหาทางเพศอื่น ๆ ตรงที่เด็กมักจะเข้าไปเปิดรับด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามผลการศึกษายังพบว่า ความอบอุ่นและการพูดคุยกันภายในครอบครัวระหว่างเด็กและผู้ปกครองเป็นวิธีการดีที่สุดในการนำมาจัดการกับปัญหาการที่สื่อเต็มไปด้วยเนื้อหาหรือเรื่องราวทางเพศ โดยเฉพาะการส่งต่อข้อมูลซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม นอกจากนี้ครอบครัวที่มีการเปิดกว้างในการพูดคุยเรื่องเพศหรือมีการให้ความรู้ด้านเพศศึกษาในครอบครัวหรือได้รับความรู้ด้านเพศศึกษาจากโรงเรียนและผู้ปกครองที่ได้มีส่วนร่วมในการใช้อินเทอร์เน็ตพร้อมกับบุตรหลานจะเป็นเกราะคุ้มกันเด็กจากปัญหาดังกล่าวได้ ซึ่งผู้ปกครองต้องใส่ใจบุตรหลานเพศชายเป็นพิเศษ โดยเฝ้ามองอย่างใกล้ชิดเพื่อมิให้มีการเปิดรับสื่อดังกล่าวเกินสมควร

พาร์ดุน แอลแองเจิล และบราวน์ (Pardun, L'Engle & Brown, 2005) ได้ศึกษาเรื่องผลการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหาทางเพศของเด็กวัยรุ่นในสื่อ 6 ประเภท พบว่า การเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหาทางเพศของเด็กนักเรียนเกรด 7 และเกรด 8 เรียงตามลำดับการเปิดรับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ สื่อโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ สื่อดนตรี สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อนิตยสาร ตามลำดับ โดยเนื้อหาที่เปิดรับประกอบด้วยพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น ความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม การเปิดเผยสรีระทางร่างกาย (ภาพโป๊เปลือย) การมีเพศสัมพันธ์ การสัมผัสกอดจูบ และการร่วมเพศ ผลการศึกษาพบว่า การเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหาทางเพศมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมทางเพศของเด็ก โดยเฉพาะในการเปิดรับผ่านสื่อโทรทัศน์และสื่อดนตรี

บราวน์ และคณะ (Brown et al., 2006) ได้ศึกษาเรื่องการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหาทางเพศผ่านสื่อโทรทัศน์ สื่อดนตรี สื่อภาพยนตร์ และสื่อนิตยสาร ที่มีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นผิวดำและผิวขาว ผลการศึกษาวัยรุ่นจำนวน 1,017 คน ในเมืองเคอร์แฮม เมืองออเรนจ์ และเมืองแกรนด์วิลล์แคนดี้ เป็นเวลา 5 ปี พบว่า วัยรุ่นมีการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหาทางเพศจำนวน 308 คน โดยเด็กอายุ 12 – 16 ปี ที่เปิดรับเนื้อหาดังกล่าวมีกิจกรรมทางเพศเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 ในช่วง 2 ปีหลัง

โดยเป็นการเพิ่มขึ้นในเด็กอายุ 16 ปี มากถึงร้อยละ 47.2 สำหรับเหตุผลที่ทำให้สื่อก้าวเข้ามา มีอิทธิพลด้านการแสวงหาความรู้ด้านเพศศึกษา เป็นเพราะการปราศจากการสั่งสอนและแนะนำจากผู้ปกครอง และความไม่เพียงพอของการได้รับการศึกษาด้านเพศศึกษาจากโรงเรียน แต่ปัญหาของการใช้สื่อในการเรียนรู้ด้านเพศศึกษา คือ การปราศจากการให้คำแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสม การปราศจากการให้ความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์ และความไม่ต่อเนื่องของการถ่ายทอดความรู้ด้านเพศศึกษา สำหรับวิธีการที่ผู้ปกครองจะช่วยป้องกันบุตรหลานจากการเปิดรับสื่อที่ไม่เหมาะสม จำเป็นต้องนำเอาสื่อโทรทัศน์หรือคอมพิวเตอร์ออกจากห้องนอนของเด็กมาตั้งไว้ในส่วนที่ทำกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว เพื่อควบคุมเนื้อหาและเพื่อให้ผู้ปกครองมีโอกาสได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อเนื้อหาดังกล่าวกับบุตรหลานของตน

เดวิส (Davies, 2007) ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของเพื่อนในการใช้สื่อทางเพศ ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิทมากจะใช้สื่อทางเพศมาก ในด้านของความผูกพันกับบิดามารดา วัยรุ่นที่มีความผูกพันกับบิดามารดามากจะใช้สื่อทางเพศน้อยกว่าวัยรุ่นที่มีความผูกพันกับบิดามารดาน้อย ในด้านความเคร่งศาสนา วัยรุ่นที่มีการปฏิบัติธรรมเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาตลอดจนมีความศรัทธาต่อศาสนา มาก จะใช้สื่อทางเพศน้อย ในด้านของการศึกษา วัยรุ่นที่มีบิดามารดาจบการศึกษาในระดับสูงและผลการศึกษาของตนเองสูงจะใช้สื่อทางเพศน้อยกว่าวัยรุ่นที่มีบิดามารดาจบการศึกษาในระดับต่ำ และตนเองมีผลการศึกษาต่ำด้วย ด้านโอกาสในการเข้าถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น พบว่า วัยรุ่นที่มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ช่องบริการเคเบิล จานดาวเทียม เครื่องเล่นวีซีดี และอินเทอร์เน็ตอยู่ที่บ้านหรือในห้องนอน จะใช้สื่อทางเพศมากกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้ที่บ้านหรือในห้องนอน และจากผลการศึกษายังพบว่า เพื่อนสนิทมีบทบาทสำคัญต่อการใช้สื่อทางเพศครั้งแรก และเพื่อนสนิทจะมีอิทธิพลต่อการใช้สื่อทางเพศของวัยรุ่นมากที่สุด

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เป็นการทำนายตัวแปรเกณฑ์ (Criterion Variable) หรือ ตัวแปรตาม (Dependent Variable) จากความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงของชุดตัวแปรทำนาย (Predictor Variables) หรือตัวแปรต้น (Independent Variables) หรือตัวแปรสาเหตุ (Causal Variables) หรือตัวแปรอธิบาย (Explanatory Variables) ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณมีจุดมุ่งหมายเพื่อการทำนายตัวแปรเกณฑ์ให้ได้แม่นยำที่สุด

การวิเคราะห์การถดถอยเป็นวิธีการทางสถิติที่มีประโยชน์ในการศึกษาปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในสังคมอย่างมาก ทำให้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ และทำนาย

ผลลัพธ์ของปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ ส่วนเรื่องประเภทของข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์และข้อตกลงเบื้องต้น เช่นเดียวกับเรื่องการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

ประเภทของข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์

การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ค่า r) ต้องมีการวัดลักษณะของหน่วยตัวอย่าง แต่ละตัวอย่าง อย่างน้อย 2 ครั้ง โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่าค่าหรือคะแนนที่วัดได้ทั้ง 2 ครั้ง ต้องอยู่ในมาตราอันตรภาค (Interval Scale) มาตราอันดับ (Ordinal Scale) หรือคะแนนที่แปลงมาจากตัวแปรจัดประเภท (Categorical Variable)

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนของประชากรที่ต้องการสรุปอ้างอิงผลการวิเคราะห์ไปถึง
2. ตัวแปรแต่ละตัวที่จะนำมาหาความสัมพันธ์กัน ต้องมีการแจกแจงปกติ (Normal Distribution) กล่าวคือ ลักษณะการแจกแจงของค่าจากตัวแปรแต่ละตัวต้องใกล้เคียงกับเส้นโค้งปกติ (Normal Curve)
3. การแปรค่าของตัวแปรเกณฑ์ (Y) ในทุก ๆ ค่าของตัวแปรทำนาย (X) ต้องมีค่าเท่า ๆ กัน (Homoscedasticity)
4. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย (X) กับตัวแปรเกณฑ์ (Y) ต้องมีลักษณะเป็นเส้นตรง (Linear) เมื่อนำแต่ละค่าของตัวแปรทำนาย (X) กับตัวแปรเกณฑ์ (Y) ไปเขียนเป็นเส้นกราฟ เส้นกราฟควรมีแนวโน้มเป็นเส้นตรง จุดต่าง ๆ ไม่กระจายออกไปนอกแนวเส้นตรง แต่กระจัดกระจายไปรอบ ๆ แนวเส้นตรง

การวิเคราะห์สถิติ

การถดถอยพหุคูณเป็นเทคนิคทางสถิติ ผู้วิเคราะห์ควรใช้อัตราส่วนระหว่างตัวแปรทำนายต่อจำนวนหน่วยตัวอย่างให้เหมาะสม ลินเดอร์แมน มีเร็นดา และโกลด์ (Linderman, Merenda & Gold, 1980 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 54) กล่าวว่า การประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างของตัวแปรทำนาย 1 ตัว ควรกำหนดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 หน่วย เพื่อให้ได้สมการทำนายที่เสถียรหรือเชื่อถือได้

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณใช้หลักการเรื่องความแปรปรวนที่แท้จริง (True Variance) กับความแปรปรวนจากความคลาดเคลื่อน (Error Variance) ถ้าค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าสูงผิดปกติ อาจเกิดความแปรปรวนจากความคลาดเคลื่อนมีค่าสูงก็ได้ ในกรณีนี้ควรใช้ค่า R^2 ปรับแก้ (Adjusted R^2) เพื่อให้ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายใกล้เคียงกับความเป็นจริง หรืออาจจะวิเคราะห์ค่า R^2 จากกลุ่มตัวอย่างอีกหนึ่งกลุ่มที่เรียกว่า การตรวจสอบค่า R^2 ข้ามกลุ่ม

(Cross Validation) เพื่อนำค่า R^2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน จุดอ่อนที่สำคัญของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณก็คือ การใส่ตัวแปรทำนายเข้าไปในสมการถดถอยพหุคูณมากเกินไป ดังนั้นผู้วิเคราะห์ต้องคัดเลือกตัวแปรทำนายแต่ละตัวเข้าไปในสมการถดถอยพหุคูณอย่างมีเหตุผลและมีหลักฐาน

ขั้นตอนการวิเคราะห์

1. พิจารณาว่าตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์
2. สร้างสมการหรือตัวแบบจำลอง (Model of Analysis) โดยทั่วไปจะเป็นไปตามสมการดังนี้

$$Y = B_0 + B_1x_1 + B_2x_2 + \dots + B_kx_k + e$$

3. ใช้ One - Way ANOVA ตรวจสอบความสัมพันธ์ โดยตั้งสมมติฐานดังนี้

H_0 = ตัวแปรตาม ไม่ขึ้นต่อตัวแปรอิสระทั้งหมด

H_1 = ตัวแปรตาม ขึ้นกับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว

4. หากพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างน้อย 1 ตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ให้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระครั้งละ 1 ตัวแปร โดยการตั้งสมมติฐานดังนี้

$$H_0 : B_i = 0$$

$$H_1 : B_i \neq 0$$

ใช้ R^2 หรือ Adjusted R^2 ในการศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ซึ่งหากค่า R^2 หรือ Adjusted R^2 มีค่าใกล้ 1 หมายความว่า ตัวแปรอิสระนั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมาก แต่หาก R^2 หรือ Adjusted R^2 มีค่าใกล้ 0 หมายความว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม หรือมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามน้อยมาก

สมการถดถอยพหุคูณ

สมการถดถอยพหุคูณเป็นสมการเชิงเส้นตรงที่สร้างขึ้นจากค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างชุดของตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์หนึ่งตัว (Glass & Hopkins, 1996, pp. 170 – 171) ดังนี้

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ (Raw Score Multiple Regression Equation)

$$\hat{Y}_i = a + b_1x_{1i} + b_2x_{2i} + \dots + b_mx_{mi}$$

เมื่อ $\hat{Y}_i$	เป็น	คะแนนตัวแปรเกณฑ์ที่ทำนายได้
a	เป็น	ค่าคงที่ (ค่าของตัวแปรเกณฑ์ (Y) เมื่อตัวแปรทำนาย (X) เป็น 0)
$b_1, b_2, \dots, b_m$	เป็น	สัมประสิทธิ์การถดถอยของคะแนนดิบ (b-weights) หรือค่าการเปลี่ยนแปลงของ Y_i เมื่อ X_i เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย โดยควบคุมตัวแปรทำนายอื่นๆ ที่อยู่ในสมการแล้ว
$X_{1i}, X_{2i}, \dots, X_{mi}$	เป็น	คะแนนของตัวทำนายตัวที่ 1, 2, ..., m

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Multiple Regression Equation)

$$\hat{Z}_{yi} = \hat{\beta}_1 Z_{1i} + \hat{\beta}_2 Z_{2i} + \dots + \hat{\beta}_m Z_{mi}$$

เมื่อ $\hat{Z}_{yi}$	เป็น	คะแนนมาตรฐานของตัวแปรเกณฑ์ที่ทำนายได้
$\hat{\beta}_1, \hat{\beta}_2, \dots, \hat{\beta}_m$	เป็น	สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Beta Weight) หรือค่าการเปลี่ยนแปลงของ Y_i ในหน่วยมาตรฐาน เมื่อ X_i เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย โดยควบคุมตัวแปรทำนายอื่นๆ ที่อยู่ในสมการแล้ว
$Z_{1i} + Z_{2i} + \dots + Z_{mi}$	เป็น	คะแนนมาตรฐาน (Standard z-score) ของตัวทำนายตัวที่ 1, 2, ..., m

การทดสอบนัยสำคัญ

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงอย่างง่าย ทำการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว (ค่า r) และค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (r^2) โดยทดสอบนัยสำคัญของตัวแปรทำนายแต่ละตัว และทดสอบนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณและค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรทำนายแต่ละตัวบนตัวแปรเกณฑ์ (b-weight) การทดสอบ

นัยสำคัญของค่า b-weight ทำให้ทราบว่าตัวแปรทำนายแต่ละตัวสามารถอธิบายสัดส่วนของความแปรปรวนในตัวแปรเกณฑ์ได้หรือไม่ ใช้การแจกแจงเอฟ (F-Distribution) ทดสอบนัยสำคัญของค่า R^2 และใช้การแจกแจงเอฟหรือการแจกแจงที (t-Distribution) ทดสอบนัยสำคัญของค่า b-weight แต่ละตัวในกรณีที่ทดสอบนัยสำคัญของค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) ของสมการการถดถอยพหุคูณ โดยใช้สถิติ F-ratio ดังนี้ (Schumacher & Lomax, 2004, p. 126)

$$F = \frac{R^2/p}{(1-R^2)/(N-p-1)}$$

เมื่อ	F	แทน	สถิติทดสอบเอฟ
	R^2	แทน	สัมประสิทธิ์การทำนายของสมการการถดถอยพหุคูณ
	p	แทน	จำนวนตัวแปรทำนาย
	N	แทน	จำนวนตัวอย่าง (ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง)

การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) ที่เปลี่ยนแปลงระหว่างสมการการถดถอยพหุคูณตั้งต้นกับสมการการถดถอยพหุคูณที่ปรับใหม่ โดยใช้สถิติ F-ratio ดังนี้ (Schumacher & Lomax, 2004, p. 128)

$$F = \frac{(R_F^2 - R_R^2)/(p_1 - p_2)}{(1 - R_F^2)/(N - p_1 - 1)}$$

เมื่อ	F	แทน	สถิติทดสอบเอฟ
	R_F^2	แทน	สัมประสิทธิ์การทำนายของสมการการถดถอยพหุคูณตั้งต้น (กลุ่มตัวแปรทำนาย P_1)
	R_R^2	แทน	สัมประสิทธิ์การทำนายของสมการการถดถอยพหุคูณที่ปรับใหม่ (กลุ่มตัวแปรทำนาย P_2)
	P_1	แทน	จำนวนตัวแปรทำนายของสมการการถดถอยพหุคูณตั้งต้น
	P_2	แทน	จำนวนตัวแปรทำนายของสมการการถดถอยพหุคูณที่ปรับใหม่
	N	แทน	จำนวนตัวอย่าง (ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง)

การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมการถดถอยกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. สหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์การทำนาย (Multiple Correlation and Coefficients of Determination) เป็นค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์การทำนายสำหรับตัวแปรสังเกตได้แยกทีละตัวและรวมทุกตัว รวมทั้งสัมประสิทธิ์การทำนายของสมการโครงสร้างด้วย ควรมีค่าสูงสุดไม่เกิน 1.00 และค่าที่สูง แสดงว่าโมเดลมีความตรง

2. ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Measures) เป็นค่าสถิติที่จะตรวจสอบความตรงในภาพรวมทั้งหมดของโมเดล และยังสามารเปรียบเทียบระหว่างโมเดลว่าโมเดลใดจะมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่ากัน กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

2.1 ค่าสถิติไค - สแควร์ไม่มีนัยสำคัญ ($p > .05$) ดัชนี GFI, AGFI มีค่ามากกว่า .90 ดัชนี CFI มีค่ามากกว่า .95 ดัชนี Standardized RMR มีค่าต่ำกว่า .08 และดัชนี RMSEA มีค่าต่ำกว่า .06 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.2 ค่าสถิติไค - สแควร์มีนัยสำคัญ ($p \leq .05$) แต่ค่าอัตราส่วนไค - สแควร์สัมพัทธ์น้อยกว่า 3.00 ดัชนี GFI, AGFI มีค่ามากกว่า .90 ดัชนี CFI มีค่ามากกว่า .95 ดัชนี Standardized RMR มีค่าต่ำกว่า .08 และดัชนี RMSEA มีค่าต่ำกว่า .06 ถือว่า โมเดลทางทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (เสรี ชัดเข้ม และสุชาดา กรเพชรปानी, 2546)

ขนาดอิทธิพล (Effect Size)

การคำนวณหาขนาดอิทธิพล (Effect Size) ได้จากสูตรดังนี้ (Schumacher & Lomax, 2004, p. 127)

$$ES = R^2 - [p / (N - 1)]$$

เมื่อ	ES	แทน	ขนาดอิทธิพล
	R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย
	p	แทน	จำนวนตัวแปรทำนาย
	N	แทน	จำนวนตัวอย่าง (ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง)

โคเฮน (Cohen, 1977, pp. 25-26) เสนอแนะว่าค่าขนาดอิทธิพล .20 เท่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงว่ามีขนาดอิทธิพลน้อย ค่าขนาดอิทธิพล .50 แสดงว่ามีขนาดอิทธิพลปานกลาง และค่าขนาดอิทธิพล .80 แสดงว่ามีขนาดอิทธิพลสูง เช่น คะแนน GRE มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) เท่ากับ 100 คะแนน ขนาดอิทธิพลน้อยคือ 20 คะแนน ($.20 \times 100$) มีขนาดอิทธิพลปานกลางคือ 50 คะแนน ($.50 \times 100$) และมีขนาดอิทธิพลมากคือ 80 คะแนน ($.80 \times 100$) เป็นต้น